

Tartu Riiklik Ülikool
Üldise ajaloo kateeder

AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE PROGRESSIIVSETE JÕUDUDE
VÖITLUS REAKTSIOONI PEALETUNGI VASTU, RAHU JA
DEMOKRAATIA EEST AASTAIL 1945.- 1956.

Diplomitöö

Töö teostaja:
üliõpil.M.Pruun
ajal. osak. V kursus

Töö juhendaja:
dots.L.Roots
üldise ajal. kateeder

Tartu 1959

ARHIIVKOGU

SISSEJUHATUS.

Käesoleva diplomitöö "Ameerika Ühendriikide progressiivsete jõudude võitlus reaktsiooni vastu, rahu ja demokraatia eest aastail 1945.-1956" eesmärgiks on näidata Ameerika imperialismi reaktsioonilist poliitikat pärast Teist maailmasõda, mis püüab lüüa töölis-, demokraatlikku- ja rahvuslikku vabadusliikumist. Ameerika Ühendriikide agressiivse poliitikaga, mida nimetatakse "jõupoliitikaks", kaasneb võidurelvastumine, sõjaliste blokkide loomine ja "külma sõja" ohutamine sotsialistlike riikide vastu. See poliitika kujutab endast peamist ohtu rahule.

Kuid Ameerika Ühendriikide progressiivsed jõud kommunistliku partei juhtimisel peavad otsustavat võitlust reaktsiooni vastu, rahu ja demokraatia eest. Ameerika Ühendriikide

progressiivsete jõudude võitlusele aitab kaasa Ameerika paljuarvuline rahvas, kes ei taha sõda rahuarmastavate maade vastu. Ameerika Ühendriikide elanikkond võtab aktiivselt osa ülemaailmsest rahupooldajate liikumisest ja soovib rahulikke ning sõbralikke suhteid Nõukogude Liiduga.

Võrreldes töölisliikumist Ameerika Ühendriikides pärast Teist maailmasõda töölisliikumisega teistes maades võib öelda, et ole veel jõutud sellisele tasemele, kuid on märgata aktiviseerumise tunnuseid.

Kaitselt pealetungile ülemineku perspektiiv töölisliikumises tugevdab majanduslikku võitlust uute ülesannete elluviimise eest. Kasvanud on streigiliikumine tööliste hulgas, nõutakse töönädala lühendamist, abirahade maksimist.

Tööliste teadlikkuse tase on tõusnud, selle tunnistuseks on suurenenud usaldus kommunistide vastu. Üha sagedamini pööratakse nende poole palvega hakkata liikumist juhtima või anda head nõu.

Ameerika Ühendriikide aktiivset töölisliikumist takistavad aga valitsuse poolt vastu võetud reaktioonilised seadused ja ametiühingute eesotsas seisvad reaktionaarid. Kuid Ameerika rahvas ei karda raskusi ja saavutab kindlasti võidu kommunistide juhtimisel.

Diplomitöö koosneb sissejuhatus-
 sest, kolmest peatükist, ja lõppsõnast.

Esimeses peatükist "Ameerika ühend-
 riikide majanduse areng ja tööliste olukord aastail 1945.- 1956.", on käsitletud Ameerika Ühend-
 riikide tööstuse ja põllumajanduse arengu probleeme
 me pärast Teist maailmasõda ja tööliste eriti
 neegrite rasket olukorda.

Teises peatükis "Progressiivsete
 jõudude võitlus Ameerika Ühendriikides reaktsioo-
 ni pealetungi vastu, demokraatia eest aastail
 1945.- 1951.", on vaadeldud Ameerika Ühendriikide
 progressiivsete jõudude ühinemist; reaktsiooniliste
 seaduste olemust, reaktsionäärade võitlust kõigi
 progressiivse vastu. Selles peatükis on esile
 tõstetud Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Par-
 tei juhtiv osa võitluses reaktsiooni pealetungi
 vastu, ja näidatud, et ainult kommunistid on töö-
 lised tööliste huvide kaitsjad.

Kolmandas peatükis "Võitlus rahu
 eest Ameerika Ühendriikides" on antud lühi-
 ülevaade rahuliikumisest ja selle arengust Ameerika
 Ühendriikides. Rahuliikumisest võtavad osa
 kõik progressiivsete vaadetega ameeriklased. Kõr-
 vuti töölistega võitlevad rahu eest teadlased, kir-
 janikud ja üliõpilased.

Lõppsõnas on antud lühidalt kok-
 kuvõte toodud materjali põhjal.

Diplomitöö kirjutamisel on kasutatud dokumentidena majanduse ülevaate andmiseks ajakirja "Maailma majandus ja rahvusvahelised suhted"¹ statistilist materjali, ning NSVL Teaduste Akadeemia poolt välja antud teost "Monopolistlik kapitalism USA-s pärast Teist maailmasõda"² mis annab Ameerika Ühendriikide majanduse sügava analüüsi riikliku faktilise materjali alusel. Abiks Ameerika Ühendriikide iseloomustamisel oli Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei XVI kongressi materjalid.

Vähe on meie, Nõukogude Liidu, teadlased uurinud ameerika töölisliikumise ajalugu pärast Teist maailmasõda. Rida küsimusi Ameerika Ühendriikide töölisliikumise iseärasustest on veel siiani uurimata. Sellisteks küsimusteks on ameerika proletariaadi olukord sõja aastail ja pärast seda; streigiliikumise iseärasused; ameerika tööliste massipartei puudumise põhjused ja teised probleemid.

Nõukogude Liidu teadlaste tööd on kasutatud akadeemik E.Varga tööd "Imperialismi ökonomika ja poliitika põhiküsimused pärast Teist maailmasõda"³, kus on antud üldine imperialismi ja Ameerika Ühendriikide imperialismi majanduse ja poliitika analüüs.

Huvitavat ja omapärast lähenemist Ameerika rahvaste ja maade ajaloole näeme Ameerika

¹ "Мировая экономика и международные отношения"
² "Монополистический капитал в США после второй мировой войны", Москва, 1958.
³ E. Варга, "Основные вопросы экономики и политики империализма после второй мировой войны", Москва, 1957.

rika Ühendriikide Kommunistliku Partei liikme ja töölisliikumise juhi W.Fosteri töödes "Ameerika poliitilise ajaloo ülevaade", "Maa¹ailma ametiühingu liikumise ülevaade", "Nee²grirahvas Ameerika ajaloos". Autor on neis teostes lahendanud Ameerika Ühendriikide ajaloolise arengu, lähtudes marksismi-leninismi seisukohtadest.

Väärtuslikku materjali andsid veel ameerika progressiivse majandusteadlase Victor Perlo teosed ning kommunistliku partei peasekretäri Eugen Dennise tööd.

-
- 1 У. Фостер, "Очерки политической истории Америки", Москва, 1955.
- 2 У. Фостер, "Очерки мирового профсоюзного движения", Москва, 1956.
- 3 У. Фостер, "Негритянский народ в истории Америки", Москва, 1955.

I PEATÜKK

AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE MAJANDUSE ARENG
 JA TÖÖLISTE OLUKORD AASTAIL 1945.-1956.

=====

Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon andis kapitalismile ränga hoobi. Esimese maailmasõja ja Oktoobrirevolutsiooni ajal algas kapitalismi üldkriis. Kapitalismi üldkriis pole mitte möödav kriis, vaid sügavatest sisemistest põhjustest tingitud kapitalistliku süsteemi kriis.

Kapitalismi üldkriisi põhiliseks väljenduseks on maailma jagunemine kaheks süsteemiks: sotsialistlikuks ja kapitalistlikuks.

Kapitalismi üldkriisi iseloomustavaks jooneks on võitluse teravnemine kapitalistlike suurriikide vahel müügiturgude pärast, ettevõtete krooniline alakoormatus, määratu töötute armee, mis muutub ajutisest reservist alatiseks.

Poliitikas väljendub kapitalismi üldkriis terve rea kapitalistlike riikide valitsevate ringkondade loobumises kodanli-

kust demokraatiaast, terroristliku fašistliku diktatuuri sisseseadmises mõnel maal, revolutsioonilise töölisliikumise tõusus ja klassivõitluse teravnemises ja kommunistliku partei mõju kasvus.

Esimene maailmasõda ja Venemaa väljalangemine kapitalistlikust süsteemist panid aluse kapitalismi üldkriisi esimesele etapile. Sel etapil oli Nõukogude Liit ainuke riik, kes rajas teed sotsialismile.

Teine maailmasõda ning rahvademokraatia maade väljalangemine kapitalistlikust süsteemist Euroopas ja Aasias tähistas teist etappi kapitalismi üldkriisi arenemises.

Kapitalistliku maailmasüsteemi on haaranud lagunemise tendents, mille kõige kujukamaks näiteks on sotsialismi kujunemine ülemaailmseks süsteemiks. Kapitalism ei ole võimeline seda maailma ajaloolist protsessi takistama.

Inglise ökonomist John Eaton ise loomustab kapitalistliku süsteemi kriitilist olukorda järgmiselt: "Kapitalismi üldkriis on kapitalismilt sotsialismile ülemineku epõhhiks, epõhhiks, mil kapitalistliku süsteemi sismised vastuolud on niivõrd teravnenud, et kapitalism hakkab lagunema ning lakkab olemast ainukeseks ja kõikehaaravaks süsteemiks, kui tema ülemvõim on öönestatud ja lõpuks hävitatakse tööliste revolutsioonilise liikumise poolt kapitalistlikes

maades ning imperialismivastaste ülestõusudega
poolkoloniaalmaades¹!

Võitlus kahe leeri- sotsialismi ja kapitalismi vahel toimub nii majanduslikul, diplomaatilisel, sõjalisel kui ka ideoloogilisel rindel.

Põllised tegurid, mis veelgi süvendavad kapitalismi üldkriisi sõjajärgsel perioodil on järgmised: a) sotsialistliku süsteemi loomine ja kahe maailmaturu tekkimine; b) imperialismi-koloniaalsüsteemi lagunemine; c) imperialismi nõrgenemine tervikuna.²

Kapitalismi üldkriisi süvenemise näitajaks nii Teise maailmasõja ajal kui ka sõjajärgsel perioodil on monopolistliku riigikapitalismi kasv. Kiirendatud tempos toimub riigiaparadi allutamine monopolidele, sellä muutumine monopolide otsesks relvaks. Analüüsides monopolistliku riigikapitali olemust, kirjutas V.I.Lenin 1917.aastal oma teose "Riik ja revolutsioon" eessõnas: "Imperialistlik sõda on erakordselt kiirendanud ja teravdanud monopolistliku kapitalismi monopolistlikuks riigikapitalismiks muutumise protsessi. Töörahvahulkade hirmus rõhumine riigi poolt, mis aina tihedamini ja tihedamini sulab ühte kapitalistide kõikevõimsate liitudega, muutub üha kole-tuslikumaks"³

Monopolistlik riigikapitalism on imperialismi ajastu kapitalism, kus riigiaparaat allub kapitalistlikele monopolidele, kapitalistide erategevus aga, mille eesmärgiks on maksimaalse-

¹ vt. G. Pösmper, "Очерки политический..." lk. 625.

² G. Bapra, "Очерки политический..." lk. 10

³ V. I. Lenin, "Valitud teosed" II köide, lk. 110.

te kasumite saamine, toimub üha suuremas ulatuses riigivõimu ja riigiaparaadi ärakastamise kaudu. Sõda ja selle laastavad tagajärjed aitavad kaasa monopolistlikule riigikapitalismi kasvule, mis ei vii majanduse plaanipärasele arenemisele, vaid anarhia kõvenemisele kapitalistlikus tootmises.

Kapitalismi suureneva roiskumise tunnuseks on veel majanduse militariseerimine, mis tähendab seda, et Ameerika Ühendriikide imperialistid püüavad parandada oma tööstuse olukorda sõjaliste tellimuste kaudu, kindlustades omale kõrgemaid kasumeid.

Teine maailmasõda ei toonud Ameerika Ühendriikidele mingit kahju kuna tööstus ei kannatanud siin sõja purustavate löökide all ega inimkaotused rinnetel ei ületanud õnnetusjuhtumite ohvrite arvu rahu ajal. Sõda oli Ameerika monopolistidele rikastumise allikaks. Samal ajal kui teiste kapitalistlike maade tööstus oli purustatud sõja käigus, Ameerika Ühendriigid arendasid oma tootmisaparaati lausa palavikulise kiirusega. Kogu tööstus varustati kõige moodsamate seadmetega, mis tulid maksma 25 miljrdit dollarit.² Eeskujulik tööstus, mis oli tegelikult saadud teiste kapitalistlike maade arvel, annab Ameerika Ühendriikidele eelised võitluses turgude pärast ja ei anna võimalust sõjas laostunud kapitalistlikele maadele kosumiseks.

1 ч. Кузьмин, "Государственно-монополистический капитализм", Москва, 1955. кн. 3-6.

2 ч. Фостер, "Очерки коммунизма...", стр. 628.

Periood, mis algab 1939. aastaga, on olnud Ameerika Ühendriikide majanduse suure kasvu perioodiks, samuti suhtelise öitsenugu kõige kestvamaks perioodiks, sest peaaegu kaks aastakümnet ei olnud Ameerika Ühendriikides suurt majanduslikku kriisi ning sõja ajal majandus ei kannatanud purustuste all.¹

Siin võib tekkida illusioon majanduse püsivast öitsengust Ameerika Ühendriikides. Eisenhoweri valitsus ja suurkapitalistid püüavad väita, et kriisid on muutunud mineviku igandideks. Nad kinnitavad, et Ameerika Ühendriikides areneb "rahvakapitalism", mille puhul tööliste osa kasumites ja sissetulekates pidevalt kasvab, samal ajal aga kapitalistide osa väheneb. Tegelikult midagi niisugust ei toimu. Miljardäridele paradiis, töölistele viletsus - selline on kurikuulsa "rahvakapitalismi" olemus.²

Majanduse tsüklilise arengu seadus jääb endiselt püsima ning perioodilised ületootmise kriisid Ameerika Ühendriikides ja kogu kapitalistlikus maailmas on paratamatud.³ Seepärast on vajalik vaadelda sõjajärgse tööstusliku tsükli kulgemist, et paremini mõista Ameerika Ühendriikide tööstuse ja majanduse "öitsengu" sisu.

¹ XVI Национальный съезд Коммунистической Партии США, Москва, 1958., л. 34.

² „Rahva Hääle“ 27.11.1958. „Ameerika tööliste mustad päevad.“

³ Марксистские экономисты и марксистские и не марксистские экономисты в отношении дискуссионных проблем, связанных с проблемой капитализма и его развития. Экономическая теория и практика в СССР и в странах народной демократии. М., 1958. С. 10-11.

Sõjajärgse majanduse tsükli iseloom ja algus on olnud majandusteadlastel aastaid diskussiooni ¹probleemiks. Tööstusliku tsükli olemus, tema peamine funktsioon seisneb ületootmise kriisi eelduste loomises tsükli käigus. Sõja ajal aga ei looda eeldusi kaupade ületootmiseks, ning sellepärast ei saa sõja perioodi lülitada tsükli se. Kuni 1947. aastani toimus üleminek rahuaegsele majandusele ja seega sõjajärgse tsükli alguseks tuleks lugeda 1947. aastat, selle kestvuseks aga 10-11 ²aastat.

Nõukogude Liidu teadlane E.Varga iseloomustab sõjajärgset tsüklit järgmiselt: a) see arenes kahe süsteemi olemasolu tingimustes, katkematu "külma/sõja" tingimustes; b) imperialismi koloniaalsüsteemi languse olukorras; c) see algas peale kuue aastast maailmasõda, mis tugevasti purustas ja muutis maailma kapitalistlikku majandust; d) kuna kapitalistlike maade olukord majanduslike tingimuste poolest oli peale sõja lõppu täiesti erinev, oli erinev ka tsükli kulgemine nendes maades; g) välja arvatud üksikud neutraalsed maad, kulges tsükkel üldise inflatsiooni tingimustes, pideva hindade tõusu tingimustes; hindade tõus oli aga monopolide poolt kasutatavate kunstlike vahendite tulemuseks, osalt aga tavaline hindade tõus majandusliku tõusu faasis; h) tsükkel ³kulges ~~agraarkriisi~~ uue tugevnemise olukorras.

¹ vt. "Мировая экономика и ..." 1959. №4. П. Фигурнов, К вопросу о некоторых особенностях капиталистического цикла после второй мировой войны.

² "Коммунист" 1958. №8. Е. Варга, Проблемы послекризисной конъюнктуры капиталистического цикла и новой кризисной перестройки производства.

³ Sama. 140-141.

"Külmasõja" peamiseks tulemuseks oli see et õige pea peale sõja lõppu kõigis kapitalistlikes maades, eriti Ameerika Ühendriikides suures ulatuses alustati relvastuse tootmist. Kui maal on kasutamata tootmisvõimsusi, toorainet ja tööjõudu, siis sõjalised tellimused viivad tootmise kasvule.

Ameerika Ühendriigide majandus elas ülesel perioodil kaks kriisi, 1948.-1949.aastal ja 1953.-1954. aastal, mis olid maailma tööstusliku tsükli seisukohalt vahekriisid. Vahekriisidele aga ei järgne mitte depressioon, vaid jätkub tõusu faas. On tõsi, et mida kestvam on tõusu faas, seda sügavam on ka ületootmiskriis, millega lõpeb tsükkel.

Tööstustoodangu langus aastail 1944.-1946. on seotud üleminekuga sõjamajanduselt rahuaegsele majandusele.

1946. aastast algab Ameerika Ühendriikide tööstuses elavnemine, mis kestab 1948. aastani. Neil aastail suurenesid tunduvalt kapitalimahutused tööstuses. See väljendub ka mitmete eri tööstusharude toodangu suurenemises. Näiteks suurenes autotööstuse toodang (tuhandetes):¹

	1945.a.	1946.a.	1947.	1948.a.
kergeõiduautod	70	2149	3558	3909
veoautod	656	941	1240	1376

¹ Мотономестрицкий канитак... л. 368.

Tunduvalt kasvas neil aastail eksport. Näiteks eksporditi 1947. aastal 7% Ameerika Ühendriikide kaevandatud söest sõjaseelse o,2%¹ asemel, elektritarbeid 12,2%, enne 6%.

1948. aastal algas langus tööstuslikus tootmises. Tööstustoodangu indeks langes 1949. aasta oktoobrist- 1949. aasta juulini 10,4% võrra, kogu 1949. aasta jooksul aga 6,7% võrra, võrreldes 1948. aastaga.² Mahutused põhikapitali osas vähenesid 12,6%. Üksikutes tööstusharudes toodang vähenes järgmiselt: tekstiiltööstuses 10,5% võrra, jalanõudetööstuses 6% võrra, kaevandamise alal 27% võrra.

Neil aastail halvenes tunduvalt tööliste olukord. Suureneb töötute arv. 1946. aasta novembrist- 1950. aasta veebruarini jäi tööta üle 3,1 miljoni inimese.

1948.- 1949. aasta kriis ei olnud sugugi üldiseks majanduskriisiks, sest teiste kapitalistlike maade majanduslik olukord ei olnud Ameerika Ühendriikide majanduse halvenemise lisallikaks ja see kriis ei haaranud k üki tööstusharusid. Näiteks kasvas samal ajal toodangu maht autotööstuses.

Kriisist ülesaamiseks oli vajalik kasutusele võtta "Mrshalli plaan", mis otseselt teenis suurmonopolide huve. Selle plaani kohaselt

¹ Мотохозяйственный капитал... лк. 369.

² Sama лк. 370.

assigneeriti välisriikidele abiandmiseks 1948. aastal 5,1 miljardit dollarit ja 1949. aastal 6 miljardit dollarit.¹

Ja nagu W.Foster iseloomustab "Marshalli plaani": "...oli see hävitava sõja ettevalmistav projekt, mille eesmärgiks oli Euroopa kapitalistlike maade relvastamine ja mobiliseerimine otsustavaks võitluseks Nõukogude Liidu ja rahvademokraatia maadega."²

1949. aasta lõpust algab Ameerika Ühendriikide majanduses tõus, mis toimus nüüd militariseerimise tähe all. Militarismi perioodil mängivad erilist osa kapitalismi arengus monopolid ning valitsuse maksimaalne vahelesegamine majandusellu monopolide huvides. Eriti hoogustub militariseerimine seoses sõja algusega Koreas 1950. aastal. Suure erikaalu riigieelarves saavutavad nüüd sõjalised kulutused, mis suurenesid järgmiselt:

	eelarve kulutused USA-s (miljardid dollarid) ³						
	1947/48	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1955/56
Üldised kulutused	33,8	40,2	44,6	70,9	85,4	67,8	62,4
sõjalised kulutused	11,0	12,3	20,5	39,8	51,2	46,5	40,5

1, "Мировая экономика..." 1958. №9. lk. 81.

2 vt. B. Рамалов, "Колониальная экспансия финансового капитала США под флагом «помощи»", Москва, 1956. ca. 34.

3 У. Фостер "Очерки политической..." lk. 680.

Militariseerimise perioodile on iseloomulikud hiiglaslikud sõjalised tellimused. Suur osa sõjalistest kulutustest kuulub relvastuse tootmisele, mis pidevalt aga areneb. Seoses sõjatehnika kiire arenguga saavad monopolid ka rahuajal kasulikke sõjalisi tellimusi. 1950.-1953. aastal toimus just sõjalis-inflatsiooniline elavnemine. Kõrvuti sõjatööstusega toimus ka kiire tarbeesemete toodangu kasv. Erakordselt kõrge oli 1950. aastal sõiduautode, televiisorite ja pesumasinate tootmistase.

1951.-1952. aastal haaras terav kriis Ameerika Ühendriikide kergetööstust. Toiduainete hindade järsu tõusu tõttu ei jätkunud töölistel raha riietuse ja jalanõude ostuks. Kogu kapitalistlik maailm oli haaratud sellest kriisist; kõige teravamini avaldus see aga Ameerika Ühendriikides. Neil aastail vähenes jalanõude ja tekstiiltööstuse toodang 20% võrra. See oli küll ülemaailmne kriis, kuid jäi osaliseks, sest ta haaras ainult ühe tööstusharu.

1953. aasta alguseks on tööstustoodang põhiliselt saavutanud oma maksimumi ja augustis ilmnevad juba kriisi tunnemärgid. 1953.-1954. aasta tööstusliku kriisi võib nimetada vahekriisiks, sest ta kestis suhteliselt lühikest aega ja ei olnud ühe tsükli alguseks ega lõpuks.

Selle eeldusi aga leiame terve rea laiatarbe kaupade ja tootmisvahendite ületootmises: näiteks autod, terasetootmine, mis viis tagavarade sunniviisilisele vähendamisele. Tööstustoodangu indeks lages ühe aasta jooksul, 1953-1954., 6,72% võrra. Tööstuskriisi suurusest annavad hea ülevaate järgmised näitajad:

	1953. a.	1954. a.
vask	79,2 tuh. t.	71,5 tuh. t.
kiivisüsi	36695 tuh. t.	31596 tuh. t.
teras	8438 tuh. t.	6676 tuh. t.
kergetõidu- autod	509,7 tuh. tüüpi	463,2 tuh. tüüpi

Uut tõusu võib märgata juba 1954. aasta lõpul. 1955. aasta tööstustoodangu indeks oli kasvanud 139-ni, 125 vastu 1954. aastal. Nii suurenes sõidautode tootmine ühe aasta jooksul 42% võrra, terasevalamine 30% võrra. Tööliste arv aga väheneb 1956. aasta algul kaheksasaja tuhande võrra võrreldes 1953. aastaga. Järelikult saavutati toodangu tõus põhikapitali suurendamise ja sisseseadete moderniseerimisega.

1956. aasta algul asus Ameerika Ühendriikide majandus tsüklilise tõusu faasis. See kestab 1957. aasta esimese kvartalini. Siis algab uus kriisi periood Ameerika Ühendriikide majanduses.

Selleks, et saada õiget pilti kogu Ameerika Ühendriikide majandusest, on vajalik vaadelda ka põllumajanduse arengut pärast Teist

1, Мировая экономика и... "1958. №6. Статистические показатели. С. 152-156.

maailmasõda.

Ameerika Ühendriikide valitsevad ringkonnad väidavad, et põllumajandus arenes pärast Teist maailmasõda edasi suurte sammudega. Tegelikult iseloomustab Ameerika Ühendriikide põllumajandust sõjajärgseil aastail mahajäämus võrreldes tööstusega. Üha suureneb vastuolu linna ja maa vahel.

Sidemed põllumajanduslike farmide ja finantskapitali vahel tugevnevad. Käesoleval ajal ei ole ühtegi põllumajanduse haru, mille sissetulekuid ei kontrolli monopolid. Viimasel ajal on tekkinud raskusi põllumajanduse saaduste realiseerimisega. Sõjajärgseil aastail veeti Ameerika Ühendriikidest Kaug-Ida maadesse 19,5% ja Ladina-Ameerikasse 9,2% toiduaineid.¹ Praegu aga ei ole enam huvitatud Ameerika Ühendriikide põllumajandussaadustest Hiina Rahva-Vabariik ja rida Euroopa riike.

Kõneldakse, et farmerid pidevalt rikastuvad, kuid ametlike andmete järgi 1949. aastal farmeri keskmine tulu oli ligikaudu 763 dollarit,² see on 16% madalam kui 1948. aastal. See ei käi muidugi kõigi kohta, sest farmerid võime liigitada järgnevalt: a) suurfarmerid; b) keskmikfarmerid ja c) väikefarmerid, siia kuuluvad ka ühe perekonnanafarmid. Rikastuda saavad suurfarmerid, kel on võimalused mehhaniseerimise täielikuks ära kasutamiseks. Eriti kriitiline on põllumajanduse olukord Lõuna-Ameerikas, kus vajab lahendamist veel neegrite küsimus, kes moodustavad siin üle poole töö-

¹ Кризис сельского хозяйства США и положение фермеров. Сборник материалов. Москва, 1955. лк. 38.

² Same лк. 40.

jõust. Neeprite julmast ekspluateerimisest saavad farmerid suurt tulu. Neeprite alandatud olukord peab likvideeritama, ja see on ülemaalise tähtsusega küsimus.¹

Suur töö on siin teha Ameerika Ühendriikide Kommunistlikul Parteil, kes oma võitlusprogrammi on võtnud neeprite küsimuse lahendamise. Kodanlikud autorid püüavad näidata, et varem oli neeprite olukord halb, nüüd aga paremaks muutunud. Pärast Teist maailmasõda neeger-farmerite väljasuremine toimus kaks korda kiiremini kui kahe maailmasõja vahel.² 1950. aastal jagunesid neeger-farmerid järgmistesse kategooriatesse: a) farmerid-maavaldajad 189232 inimest; b) rentnike 475739;³ võlglasti 270296; c) põllutöölisi 425000 inimest. 1958. aasta andmete järgi elab Ameerika Ühendriikides 17 miljonit neegrit.⁴ Neegrid ei saa olla maaomanikud, sest neil puudub vastav krediit maa ostmiseks. Neil lubatakse osta väikesi tükkikiiki kõige halvemat maad, mida muidu ei harita.

Maa kontsentratsiooni käigust aastail 1930.-1950. on antud allpool tabel:⁵

Keskmine suurus ha.	farmide arv tuhastes		
	1930.a.	1940.a.	1950.a.
kuni 104	5597	5373	4615
104-400	611	622	653
suuremad 400	80	100	116

1 В. Терло, "Негры в сельском хозяйстве Юга США", Москва, 1954. стр. 34.

2 Самма стр. 41.

3 Ч. Фостер, "Негриянский...", стр. 609.

4 "Правда" 2.XII 1958. Силы социализма и мира побеждают.

5 Кризис сельского..., стр. 57.

Siit võime järeldada, et väheneb keskmik- ja väikefarmerite arv, kes ei suuda konkureerida suurfarmeritega. Mitte ka kõik keskmik- ja väikefarmerid pole maaomanikud, vaid osa neist on rentnikud. Ameerika Ühendriikides ei ole seadusi, mis kaitseksid rentnikke ja võlgadesse sattunud farmereid. Rendilepingud sõlmitakse tavalliselt ühe aastase tähtajaga ilma kirjaliku lepinguta. Väikefarmerid elavad alalises hirmus, kartes, kas suudavad tasuda oma kohustusi. "Me ootame, millal meile surnuvanker järele tuleb," kirjutab üks Montano osariigi farmer Link. Farmerite naised "loevad sente pisaratega silmis", kuid ei suuda võlgadest välja rabeleda ja laostumine jätkub.¹

Kui tööstuses nägime, et kriisi perioodile järgnes tõus, siis põllumajandus elab Ameerika Ühendriikides pidevalt üle kriisi. 1947.-1956. aasta farmerite puhastulu vähenes ühele kolmandikule, kusjuures 1955. aastal oli see kõige madalam.² Sellest ülesaamiseks jätkab valitsus külvipinna vähendamise poliitikat, osa maid jäetakse täiesti kasutamata. Teiseks meetodiks on viljatatavarade hävitamine, vilja põletamine ja merre laskmine. Ja seada tehakse samal ajal, kui suurtes Kaagu-Aasia ja Aafrika rajoonides miljonid inimesed nälgivad ja isegi metropolides on laialdane kiht inimesi, kes väga halvasti

1 „Rahva Hääle“ 27. II 1958. „Ameerika tööliste mustad päevad“

2 XVI Национальный... ca. 37.

1
toituvad."

See kõik aga ei päästa põllumajandust kriisist, mis on tingitud Ameerika Ühendriikide majanduse olukorrast tervikuna.

Farmerid ja töölised ei taha sulgeda silmi faktide ees ja varjata tekkinud olukorda. Nad on alustanud võitlust oma õiguste eest, põllumajanduse saaduste hindade kindlaks määramise eest, mis pidevalt langevad, samal ajal tööstuskaupade hinnad tõusevad.

Mõningaid vigu tegi Ameerika Ühendriikide Kommunistlik Partei suhtumises farmeritesse. Oldi arvanusel, et farmereid ja talupoegi ei ole vaja organiseerida ja põllumajanduse olukorda saab parandada mehhaniseerimisega.

Selleks aga, et saavutada võitu, on kõigepealt tarvis saavutada kokkulepe ja üksmeel farmerite eneste vahel ning siis ühineda töölistega.

Samal ajal kui kapitalistide kasumid kasvavad, halveneb töötavate hulkade elu. Tõsi küll, viimaste aastate jooksul olid paljud ettevõtjad sunnitud streikide ja ametiühingulise liikumise survele tegema järele andmisi palkade ja pensionide küsimustes. See veel ei õigusta aga jutte Ameerika tööliste suhteliselt kõrge elatustasemest kodanlikes ajakirjades ja ajalehtedes. Tööliste elatustaseme näitajateks

1 N. S. Hruštšov, Nõukoguude Liidu Kommunistliku Partei keskkomitee aruanne Partei XX kongressile, Tallinn, 1956. lk. 154.

on andmed tööliste arvu, töönädala pikkuse, töötaoleku, tunni-, nädala- ja aastatöötasu kohta, ning vastavus aasta väljaminekute miinimumiga.¹

Töölised elavad väga rasketes tingimustes. Eriti kallid on korteriüür ja arstiabi. 1957. aasta kevadel sooritas New-Yorgi kuberner Harryman ringkäigu mööda New-Yorgi eeslinna urkaid. Pilt, mida ta seal nägi, oli kohutav! "Ta nägi seal keldrikortereid, kus oli pime kui söekeldris. Neid ei köeta, niiskunud torudest laes tilgub vett, pörand on kaetud rämpsuga ja kaltsudega. Korteriüür on 25 dollarit kuus!" 1950.-1956. aastal on korteriüür ~~Ameerika~~ Ameerika Ühendriikides tõusnud 30-50% võrra, moodustades ühe kolmandiku või poole tööliste palgast.²

Kõige julmema ekspluateerimise osaliseks on neegrid. "Neegrite alandatud olukorrast ei maksa rääkidagi. Ameerika kodanlus pole ses suhtes teiste maade kodanlusest millegi poolest parem. On endiselt püütud"...teha kõike võimalikku ja võimatut neegrite kõige häbematuks ja aljatumaks rõhumiseks," - kirjutas V. I. Lenin.³

See avaldub kujukalt, kui võr-

¹ Учётные записки по новой и новейшей методике IV Москва, 1958. В. Михайлов "О некоторых особенностях экономического положения и социальной борьбы рабочего класса США после второй мировой войны" стр. 427-428.

² "Rahva Hääl" 3. I 1958. Hmuringa ilma illustreerimata.

³ V. I. Lenin. Teosed 22. köide, 4. väljaanne, lk. 12-13.

relda valge ja neegri töötasu. 1954. aasta keskmine neegri aastane töötasu oli 2038 dollarit, valgetel - 3507 dollarit. 1952. aasta keskmine valge naise töötasu aastas oli 1976 dollarit; neeger-naisel 814 dollarit.

Neegritele on eraldatud teatavad linnaosad, kus nad võivad elada; nad ei tohi sõita valgetega ühes trammis ega bussis; nende lapsed ei või käia ühes koolis valgete lastega.

Neegrid ei lepi sellise alanud seisundiga, vaid peavad võitlust oma õiguste eest.

Töölise olukorda raskendab veel pidev tööpuudus Ameerika Ühendriikides. Töötute arvu kõikumist, tööliste ja töötute arvulist vahetorda näitavad järgmised andmed.

Töötute arv USA-s (miljonites).²

aastad	Palgatöölise arv kõigis maj. harudes	Täielikud töötud	Töötute % täitajate üldarvust
1951	49,3	1,9	3,9
1952	50,2	1,7	3,4
1953	51,6	1,6	3,1
1954	50,3	3,2	6,3
1955	51,9	2,7	5,2
1956	53,4	2,6	4,9

1 Факты о положении трудящихся в США (1953 - 1954), Москва, вк 1956. в. 39.

2 Экономическое положение капиталистических стран в 1957. №2. Приложение к журналу "Мировая экономика..." в. 116.

Nendest arvudest järeldub, et kriisi perioodidel töötute arv kasvab, väheneb aga majandusliku tõusu aastail.

Täielikele töötutele lisandub veel teatud arv töölisi, kes töötavad mõningad tunnid nädalas. Neid on kolm alaliiki: a) töötavad 1-14 tundi nädalas, nende arv on 1947.-1956. aastal kasvanud 2142-2552-le; b) töötavad 15-34 tundi nädalas, nende arv 1947.-1956. aastal ulatus 6270-8114-le; c) töölis¹ed, kes on töö¹l ainult nimeliselt.

Ameerika Ühendriikide töötav rahvas kommunistide juhtimisel peab lepimatud võitlust oma õiguste, majandusliku seisukorra parandamise eest.

¹ „Международная жизнь“ 1956. №4. „Хроническая массовая безработица в США“, lk. 64.

II PEATÜKK

PROGRESSIIVSETE JÕUDUDE VÖITLUS
 AMEERIKA ÜHENDRIIKIDES REAKTSIOONI PEALETUNGI
 VASTU, DEMOKRAATIA EEST 1945.-1951. AASTAL:
 =====

V.I.Lenin on oma töödes imperialis-
 mi iseloomustamisel korduvalt tähelepanu juhtinud
 selle metsikule reaktsioonilisele olemusele. "Nii
 sise- kui ka välispoliitikas," kirjutas V.I.Lenin
 taotleb imperialism ühteviisi demokraatia rikku-
 mist, reaktsiooni. Selles mõttes imperialism on
 vaieldamatult üldise ja igasuguse demokraatia ei-
 tamine.¹"

Selle leninliku mõtte toestuseks
 on Ameerika Ühendriikide majandus-poliitiline olu-
 kord pärast Teist maailmasõda. Ameerika Ühendriikide
 de rahvamassid, kes lootsid pärast sõja lõppu
 rahule ja oma olukorra paranemisele, pidid selles
 pettuma. Ameerika Ühendriikid on endiselt kogu
 kapitalistliku maailma reaktsiooni ja agressiooni
 keskuseks. Ameerika Ühendriikide ümber on grupee-
 runud reaktsiooni ja fašistlike elementide, sot-

¹ V.I.Lenin, "Kogutud teosed", 23. köide, lk. 31

sialimi, demokraatia ja rahu vaenlaste mustad jõud. Pärast sõja lõppu reaktsiooni pealetung töölisklassile jätkub, mis näitab ameerika kodanluse nõrkust, kes otsib uusi meetodeid majandusliku ja poliitilise võimu säilitamiseks. Oma reaktsioonilist sise- ja välispoliitikat püüab Ameerika Ühendriikide kodanlus maskeerida demokraatia mõistega. Kuid mis on Ameerika Ühendriikide demokraatia? Tegelikult on see võlts demokraatia, mis V.I.Lenini sõnade järgi ka tänapäeval "...jääb paratamatult kitsaks, kärbituks, võltsiks, silmakirjalikuks, rikaste paradiisiks, ekspluateeritavate ja vaeste püüniseks ja pettuseks."¹ Vastandiks kodanlikule demokraatialle on proletaarne demokraatia. See on demokraatia "just rahvastiku enamuse jaoks, ekspluateeritavate ja töörahva jaoks."² V.I.Lenin kirjutas, et imperialismi epohhil toimub kodanlikes riikides pööre demokraatialt poliitilisele reaktsioonile. Ameerika Ühendriikides ongi see juba toimunud. Reaktsiooni pealetung on siin suunatud töölisklassi ja kommunistliku partei tegevuse vastu.

Nii arutati kahe aasta jooksul 1945.-1947. Ameerika Ühendriikide Kongressi poolt umbes kolmsada tööliste ja kommunismi vastast seaduseprojekti, millest paljud muudeti seadusteks. Kõik need on suunatud esijoones kommunistide, progressiivsete ametiühingute ja organisatsioonide vastu.

¹ V.I. Lenin, "Kogitud teosed", 28. köide, lk. 222.

² Sama lk. 225.

27. juulil 1947. aastal võttis Ameerika Ühendriikide Kongress vastu tööliste vastase seaduse "Töösuhete reguleerimise akti 1947. aastal", mis on tuntud Taft-Hartley seaduse nime all. Selle seadusega keelatakse kategooriliselt poliitikaga tegelemine ametiühingutes, nõuti kirjalikud nimekirjad kommunistliku parteisse kuulujate kohta. Ettevõtjatele anti selle seadusega õigus anda streikijad kohtu alla, kus, nagu ar-
vata võib, jäi õigus alati kapitalistile.¹

Selle seaduse ja "Marshalli plaani" kasutamisele võtmisega alanes streigivõitluse tase Ameerika Ühendriikides. Uut elavnemist võib märgata 1948. aasta lõpus. 1949. aastal levib streigiliikumine väga erinevates tööstusharudes. Streikisid lennuki-, elektritööstuse ja dokitöölised. Streigist võtavad osa ka New-Yorgi haua-
kaevajad.²

1945.-1953. aasta streigiliikumise perioodi iseloomustab just põhiliselt majanduslik
võitlus, vähe on veel poliitilist joont.³

Pärast 1952. ja 1953. aasta streigiliikumise suurt tõusu toimub möön. 1954. aasta streikide arv, osavõtjate ja päevade arv langeb 1934. aasta tasemele, mille kohta faktilised

1 Ч. Фостер, "Очерки политической...", с. 693.

2 Факты о положении трудящихся в США (1949.-1950.), Москва, 1952, с. 148.

3 В. Карольков, А. Меуведев, "Рабочие и профсоюзное движение в США после второй мировой войны", Москва, 1954, с. 202.

andmed on järgmised:¹

aasta	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1952	1954	1955
streiki- de arv	4750	4985	3693	3419	3606	4843	5117	3469	4200
osavõt- jaid (tuh.)	3470	4600	2170	1960	3030	2410	3540	1500	2750

Ajutine streigiliikumise möön oli tingitud kollektiivlepingute tähtaja lõppemisega mille järgi monopolistid hakkasid tutvuma uute tingimustega. Keeldumine osa tingimustest annab tõeueks streigiliikumise tõusuks 1955. aastal. Nii streigivad juba viiendat aastat järjest tehase "Kohler" töölised. Streiki alustasid nad juba 4. aprillil 1954. aastal, nõudes töötasu tõstmist tunnis. Tehase omanik keeldus ja valmistus võitluseks. Siiani ei ole veel leidunud streigimurdjaid ja kogu Ameerika Ühendriikide teiste tehaste ametiühingud ja töölised toetavad "Kohleri" töölisi; sest see on võitlus ka kõigi tööliste õiguste eest. Nende loosungiks on: "See, mille eest me võitleme, võidab!"²

Võib tekkida küsimus, kas Ameerika tööliklass on nende ajalooliste ülesannete kõrgusel, mis on kerkinud esile pärast sõda

¹ Учёные замечки... лк. 454.

² "Правда" 9. IV 1958. "Забастовка продолжается."

ja kas ta võib viia valdava enamuse Ameerika töötavast rahvast võitlusse sõjaoahu ja fašismi vastu? Kas see õnnestub tal, vaatamata teravatele vastuoludele ja selguse puudumisele töörahva ridades? Sellele vastab Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei peasekretär E.Dennis: "See õnnestub kindlasti, kui ainult kommunistlik partei ja eesrindlikud töölised oskavad sisendada töölisklassile usku oma jõusse ja võitlusvõimesse."¹

Üheks reaktsioonilisemaks seaduseks oli Ameerika Ühendriikide kodanluse poolt vastu võetud Seesmise julgeoleku aktist 1950. aastal, mis on tuntud McCarran - Killgo²ei seaduse nime all. Selle seaduse järgi nõuti kõigi kommunistide registreerimist ja anti õigus heita vanglasse ilma kohtuta "kõiki kahtlasi elemente".

Selliste reaktsiooniliste seaduste elluviijateks on Ameerika Ühendriikides tegutsevad fašistlikud organisatsioonid: "Ku-Klux-Klan", "Ameerika leegion", "Ameerika üle kõige", "Kristlik rinne" ja teised.² Nende reaktsioonilise iseloomu näitamiseks on küllalt väljavõtetest "Ku-Klux-Klani" programmist: "Ameerika eelkõige. Valge inimese üleolek. Rassiline segregatsioon. Rassipuhtus. Ameerika kapitali ja ameerika tööliste vastastikune lähene mine. Opositsiooni kommunismi vastu." "Ameerika Leegioni" kuritegusi on hästi kirjeldanud D.Grey

¹ J.O. Dennis "Статьи и речи", Москва, 1952, стр. 29.

² М.С. Драгилев "США - организатор империалистической агрессии, оплот мировой реакции", Москва, 1952, стр. 24.

oma raamatus "Tõde Ameerika leegionist", mis ilmus 1948.aastal New-Yorgis ja vene keeles 1949. aastal.¹ Raamat on seda väärtuslikum, et autor ise on olnud nende sündmuste tunnistajaks.

Need organisatsioonid tegutsesid käsikäes reaktsiooniliste ringkondadega ja nende suunamisel.

Hoolimata jälitamisest, terrorist ja provokatsioonidest jääb Ameerika Ühendriikide Kommunistlik Partei kindlaks töötava rahva huvidele. Ameerika Ühendriikide Kommunistlikul Parteil on tulnud tegutseda väga rasketes tingimustes. Teise maailmasõja päevil seisis kommunistliku Partei eesotsas parempoolne oportunist Earl Browder ja revisionistlik rühmitus. Browder, kes W.Fosteri sõnade järgi oli "Rahvusliku Töösturite Ühingu peamarksist", ja tema mõttekaaslased hakkasid sõja ajal propageerima Ameerika Ühendriikide kapitalismi erandlikkuse "teooriat". Ristiti vastu Lenini õpetusele imperialismist kui roiskuvast ja surevast kapitalismist väitis Browder, et monopolid Ameerika Ühendriikides viivad maad edasi mööda progressi teed. Tema ettepaneku järgi muudeti 1944. aastal kommunistlik partei ümber "kommunistlikuks poliitiliseks assotsiatsiooniks", mis oli kaugel igasugusest klassivõitlusest ja marksistlik-leninlikest printsiipidest. Selle tõttu oli ka pärast Teise maailmasõja lõppu väga väike Ameerika Ühendriikides kommunisti-

¹ Джастин Грей, "Правда об Американском Ишоне", Москва, 1949.

de mõju ja autoriteet. Partei taastati Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei XIII kongressil, mis toimus 1945. aastal. Kommunistliku partei juhtimise võtavad oma kätte W.Foster ja E.Dennis.¹ Ameerika Ühendriikide Kommunistlik Partei puhastati nii parem- kui ka pahempoolsetest kallakutest. 1948. aasta presidendi valimistel esines kommunistlik partei ühisel rindel progressiivse parteiga. Pärast valimisi, kus võitis vabariiklik partei ja presidendiks sai Truman, progressiivse partei tegevus vaibus. Ameerika Ühendriikide Kommunistlikul Parteil seisis ees nüüd ülesanne juhtida töölisklassi progressiivset võitlust poliitilisel ja ideoloogilisel rindel reaktsiooni pealetungi vastu.²

Üheks reaktsiooni vahendiks töölisklassi vastu on ideoloogiline agressioon - iga liiki fasisistlikud rassi- ja kosmopolitismi teooriad. Imperialismi epohhil saame rääkida valitseva klassi ideoloogiast, mille eesmärgiks on kaitsta vastava klassi huve. Üldise kapitalismi kriisiga kaasneb ka kriis kodanlikus ideoloogias.³ Selleks, et selgitada kodanlikku poliitilist ideoloogiat, olgu toodud selle tähtsamad momendid, mis annab E.Varga: /a) kapitalistlik kord on hea, sotsialistlik on halb; b) parlamentaarne demokraatia tähendab vabadust; nõukogude demokraatia vabaduse kaotamist; c) kodanlik riik kaitseb rahu, aga sotsialistlik, eriti Nõukogude Liit, tahab sõda revolutsiooni

1. "Новая и новейшая история" 1958. № 5. А. Кудрик
 "Борьба Компартии США против ревизионизма", стр. 6.
 2. Агрессивная идеология и политика Американского империализма, Москва, 1950. 457.

3. Э. Варга "Основы..." стр. 485.

laiendamise eesmärgil.

Kodanlikud ideoloogid püüavad kõigest väest paralüseerida seda suurt mõja, mida sotsialismi ideed avaldavad töötavate masside teadvusele, katsuvad taastada juba põhjalikult kõikumalöönud usku kapitalistliku süsteemi vankumatusse, ideoloogiliselt õigustada kapitalismi. Seda eesmärki teenib ka müüt "rahvakapitalismist".

Paljud kodanlikud poliitikategelased, publitsistid ja majandusteadlased on avaldanud artikleid, milles nad on seadnud endale ülesandeks näidata, et "vana" kapitalism ~~ne~~ on läinud või läheb minevikku, tema asemele aga tuleb kapitalistliku tootmisviisi arenemises uus ajastu - "rahvakapitalismi" ajastu. Ameerika Ühendriikide majandusteadlased kinnitavad, et Ameerika Ühendriikides toimub praegu grandioosne revolutsioon, mis ei ole niivõrd sotsiaalne, kuivõrd tehniline, ja mille olemus seisab tootmise laienemises ning uute tootmismeetodite ja uue tehnika levimises. Muutused toimuvad ka rahvusliku tulu jaotamise alal. Ameerika Ühendriikides lakab kapitalist olemast kapitalist, sest tema tulu allikaks ei ole enam tööliste eksploateerimine, vaid ta ise on kõrgemapalgaline töötaja.

Tööline kaotab aga oma endised tunnused ja muutub proletaarlasest järk-järgult kapitalistiks, sest ta on aktsiate omanik ja saab tulu sa-

18. Вара «Основны...» стр. 490 - 493.

mal teel. "Rahvakapitalismi" teoreetikute üks peateese on, et Ameerika Ühendriigid lähevad klassideta ühiskonna poole. Nad püüavad tõestada, et Ameerikas kasvab "klass-"keskklass", mis neelab endasse kapitalistid ja töölised, ning nende vahel¹istes suhetes võib täheldada harmooniat.

Selge on, et ei toimu mingit nivelleerumist, vaid suureneb tööliste ja monopolistide sissetulekute vahe,

Imperialismi ametlikuks ideoloogiaks siiani on olnud kodanlik "vabadus", parlamentaarne demokraatia. See aga ei tähenda, et valitsevad klassid hülgaksid fašistliku ideoloogia. A Analüüsides fašistliku ideoloogiat, tuleb eraldada perioodid, millal fašistlik partei on opositsiooniline, millal valitsev. Neil on aga rida ühiseid jooni nagu Šovinistlik natsionalism - Ameerika Ühendriikides on see rassilisuse teooria aluseks; sotsialismi, marksismi ja kommunismi vastane võitlus; võitlus parlamendi vastu, kuid ise tegelikult kasutavad parlamenti triib^uniks oma propagandake, ja ainujuhtivuse printsip². Kodanlus toetab fašismi aga sellepärast, et see on ikkagi võitlus kommunismi vastu ja tööliste petmise demagoogia.

Käsitlemata on veel sotsiaal-demokraatide ideoloogia, mis alguses oli revolutsiooniline, kuid hiljem järk-järgult eemaldus marksismist. Sotsiaal-demokraadid~~id~~ printsipiaalselt eitavad proletariaadi diktatuuri, kõige põhilisemat marksismi-

¹ „Eesti Kommunist“, 1957. № 5. Kodanlik legend „rahvakapitalismist“, lk. 66-69.

² E. Barra, „Основы...“ lk. 495-497.

leninismi õpetuses.¹ Mõningad punktid nende õpetuses on kooskõlas ka marksismiga, kuid põhiliselt on ta siiski imperialistide ideoloogia.

Kodanliku reaktsioonilise ideoloogia käsutuses Ameerika Ühendriikides on kogu ajakirjandus ja selle levitamises aitavad igati kaasa katolikukirik ja selle misjonärid. Juba K.Marks^x ja F.Engels "Kommunistliku Partei Manifestis" näitasid: "...et pole midagi kergemat, kui anda kristlikule asketismile sotsialistlik varjund...".² Ameerika Ühendriikide reaktsionäärid on ära kasutanud rahva vaimupimeduse ja kasutavad usku rahva orjastamiseks.

Juhtivatele kohtadele on pugenud reaktsioonilised tegelased Ameerika Ühendriikide kahes suuremas tööliste ametiühingutes: Ameerika Tööföderatsioon³ ja Tootmis-~~amise~~ ametiühingute Kongress.⁴

Muutust ei too ka Ameerika Ühendriikide reaktsioonilisse poliitikasse demokraatliku ja vabariikliku partei vaheline võitlus võimu pärast. Mõlemad parteid toetavad ja soodustavad reaktsiooni poliitikat. Ameerika Ühendriikide progressiivsed juhid mõistsid, et ilma ühise programmiga ja ühinemata ei saa olla juttu edukast võitlusest reaktsiooniga. Katse ühendada

1 E. Барра, "Основы..." lk. 518.

2 K. Marxi ja F. Engelsi, "Valitud teosed" "I köide", Tallinn, 1957. lk. 37.

3 Ameerika Tööföderatsioon = ATF

4 Tootmisametiühingute Kongress = TAK

kõik väikesed progressiivsed ühingud tehti 1946. aasta detsembri kuus. Selleks andis tõuke eelseisvad 1948. aasta presidendi valimised. Moodustati üks organisatsioon, nimetuse all "Ameerika progressiivsed kodanikud". Organisatsiooni juhid töötasid välja võitlusprogrammi, kuid 4. jaanuaril 1947. aastal kokkutulnud konverentsil tunnistati organisatsiooni töö ebarahuldavaks sinna pugenud reaktsiooniliste ringkondade esindajate poolt ja moodustati uus organisatsioon "Ameeriklased - demokraatliku tegevuse pooldajad". Selle ühingu eesmärk oli juba täielikult määratud reaktsiooni pooldajate poolt ära hoida progressiivsete jõudude ühinemine. Seda organisatsiooni võib siiski pidada suureks sammuks edasi progressiivsete jõudude võitluses. See oli katseks luua kolmas poliitiline partei vastukaaluks demokraatlikule ja vabariiklikule parteile. Suure ulatuse võtab uue partei moodustamine 1948. aastal seoses H. Wallace^e ¹ kandidatuuriga presidendi kohale.

23.-25. juulil 1948. aastal Philadelphias toimus uue niinimetatud progressiivse partei esimene istung. Istungist võttis osa üle 3240 delegaadi 48 osariigist.² Põhiliseks küsimuseks oli valmistumine eelseisvateks presidendi valimisteks. Suure osatähtsuse selleks ajaks on saa-

¹ Henry Wallace on üks vähestest Ameerika Ühendriikide poliitikutest, kes õieti oskab hinnata rahvusvahelist ja Ameerika siset olukorda. 1944. a. külastas Nõukogude Liitu ja kirjutas oma reisust raamatu, mis pooldab sõjaväelike sehteid Nõukogude Liiduga. 1940.-1944. a. oli Ameerika Ühendriikide viitse-presidendiks. Tema progressiivsete vaadete tõttu nõueldati Wallace valituse juurest.

² Б. Вронский, "Борьба прогрессивных и реакционных сил в США", Москва, 1949, с. 107.

vutanud Ameerika Ühendriikides Kommunistlik Partei. Parteid tööd raskendasid valitsevate ringkondade poolt vastu võetud kommunismivastased seadused, millest on räägitud eespool. Mõni päev enne Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei XIV kongressi avamist 1948. aasta augustis areteeriti W.Foster, E.Dennis ja veel üheksa kommunisti. Partei liikmete arv oli kolme aasta jooksul vähenenud: 1945.aastal-70000 liiget ;
1948. aastal - 54000 liiget.¹

Selleks, et Ameerika Ühendriikide K Kommunistlik Partei võiks kindlalt seista töölisliikumise esiotsas, märkis E.Dennis partei XIV kongressil järgmised lahendust vajavad küsimused: a) kommunistid peavad kasvatama ja edasi viima oma parteid, kui töölisklassi ja kõigi ekspluateeritavate avangardi; peavad aitama ameerika rahvast võitlusel rahu eest, sõjaõhujate vastu; b) kommunistid peavad jääma kindlaks puhtale marksismi-leninismi õpetusele, võitlema selle moonutamise vastu; c) partei peab tugevdama ja kindlustama oma ridu ning distsipliini; säilitama partei ühtsuse; d) kommunistid peavad selgitama töötavatele massidele, et Nõukogude Liit on vabaduse, kultuuri ja täieliku demokraatia maa; g) partei peab tugevdama sidet massidega, eriti neegrirahva ja töölisliikumisega; e) partei peab tunnistama kriitikat ja ene-

¹ Н. В. Мосовец, "Рабочие движения в США после второй мировой войны", Москва, 1957, стр. 27.

1
 sekriitikat, mis aitab üle saada vigadest töös.
 Eriti vähene oli farmerite osavõtt kommunistliku
 partei tööst. Nõrk oli ka kommunistide side
 ATF ja TAK-ga. Juhtimise neis olid enda kätte
 haaranud reaktsionäärid. Juba 1947. aastal hakka-
 vad ATF-st ja TAK-st eralduma progressiivsed
 ametiühingud. 1949. aastaks on eraldunud TAK-st
 üksteist progressiivset ametiühingut. See on tõen-
 diks, et seal oli tugevnenud reaktsiooniline ele-
 ment. Ja nagu W.Foster kirjutas: "...purustatud on
 kõik see progressiivne võitlusvaim, mis kunagi
 oli TAK-s."² Selline eraldumine lõhestas ametiühin-
 gute liikumist ja oli kahjuks Ameerika Ühendrii-
 kide töölisklassi võitlusele. Selletõttu jäi suu-
 rem osa töölistest endiselt parempoolsete reakt-
 siooniliste liidrite mõju alla ja katkes side
 kommunistidega.

Ameerika Ühendriikide ametiühin-
 gu liikumise madala taseme põhjused on andnud
 W.Foster. Esimeseks ja peamiseks puuduseks ameti-
 ühingutes on nende madal ideoloogiline tase. Ena-
 mus töölistest ei ole veel vabanenud intellek-
 tuaalsest sõltuvusest kapitalismist. Teiseks tõi-
 seks puuduseks on üldine tööliste ideoloogilise
 taseme mahajäämus. Kolmas puudus on poliitika
 alalt. Ameerika Ühendriigid on ainuseks kapita-
 listlikuks maaks, kus töölisklassil pole oma mas-
 silist poliitilist parteid. Neljandaks puuduseks

1 R. J. Dennis, "Статьи..." 4 lk. 147-151.

2 Ч. Фостер "Очерки мирового..." lk. 597.

Ameerika Ühendriikide töölisliikumises ja tema ebaküpsuse tunnuseks on ehtsa proletariaadi majandusliku ja poliitilise joone puudumine. Praegune ofitsiaalne ametiühingute poliitika kannab täielikult kapitalismi klassi iseloomu. Viiendaks tõsi-¹seks puuduseks on ameerika töölisliikumise halb juhtimine, mille all kannatab juba ligi kuuskümmend kaheksa aastat ATF.

1949. aasta oli suurte rahvusvaheliste sündmuste aastaks. 31. jaanuaril 1949. aastal Nõukogude Liit esitas ettepaneku seada sisse rahulikud ja normaalsed suhted Nõukogude Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel. Ameerika Ühendriikide Kommunistlik Partei koos teiste progressiivsete organisatsioonidega astus selle kaitseks välja ja nõudis valitsuselt viivitamatult sõlmida Rahu Pakt. President Trumani keeldumine kutsus esile Ameerika Ühendriikide elanikes massilised protesti-²miitingud ja demonstratsioonid.

Ameerika Ühendriikide imperialismi ei iseloomusta mitte ükski sisemine reaktsioon, sama kehtib ka välispoliitika suhtes. Selle näiteks on 1949. aastal Ameerika Ühendriikide poolt moodustatud agressiivne Põhja-Atlandi Pakt ja hiljem SEATO ning Bagdadi Pakt.

1 У. Фоменко, "Закан империализма", Москва, 1951 г. стр. 81-92.

2 Põhja-Atlandi Pakt ehk NATO - North Atlantic Treaty Organization, moodustati 4. IV 1949. a. Washingtonis Ameerika Ühendriikide, Inglismaa, Prantsusmaa, Belgia, Islandi Luusemburgi, Kanada, Itaalia, Portugal, Norra, Taani ja Hollandi valitsuste poolt 18. II 1952. a. ühiselt NATO-ga Türgi ja Kreeka; 1954. a. sõlmitud Tõderatuvale **Valariik**. NATO tegevus on suunatud Nõukogude Liidu ja rahvademokraatia maade vastu.

Kommunistlik partei kutsus kogu

Ameerika rahvast võitlema selle agressiivse poliitika vastu. Rohkem kui kakssada miitingut, konverentsi ning koosolekut viidi kommunistliku partei, progressiivsete ametiühingute ja organisatsioonide poolt läbi, kus nõuti valitsuselt loobumist agressiivsetest blokkide loomisest ja rahulikke läbiraakimisi Nõukogude Liiduga.

Ameerika Ühendriikise Kommunistliku Partei Rahvuskomitee 1949. aasta septembri- ja oktoobrikuu istungitel põhilisteks küsimusteks olid : a) võitlus fašismi vastu; b) rahupooldajate liikumise suurendamine massides.¹ Arutusel oli veel kord kommunistide töö ametiühingutes. Endiselt ei olud suudetud seda viiga parandada. Selle põhjuseks oli suur reaktiooni pealetung ja laialdane kommunismivastane propaganda ametiühingutes. Samuti paljud kommunistid, ametiühingute liikmed, kartes repressioone, varjasid oma kuuluvust kommunistlikku parteisse; osa aga, kes olid juhtivatel kohtadel ametiühingutes, eitasid nüüd oma kuuluvust kommunistlikku parteisse. Selletõttu ei toimunud ametiühingutes tööliste hulgas poliitilise teadlikkuse kasvu. Nõrgal tasemel seisis veel Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei ideoloogiline töö tase, sest ei olnud võimalik

1 H. B. Macomber, "Рабочие..." lk. 30.

avaldata kommunistide töid. Suurte raskustega õn-
 nestub kommunistlikul parteil avaldata üksikuid
 marksismi-leninismi klassikute töid ja mõningaid
 Ameerika Ühendriikide kommunistide teoseid, nagu
 W.Fosteri "Ameerika trade-union"¹, Alleni "Rahvus-
 vahelised monopolid ja rahu"², Marioni "Baasid ja
 imperium"³. Nende teoste suur tähtsus, hoolimata
 mõningatest kõrvalekalduvistest marksistlikest põ-
 himõtetest, on suur, kuna seal leidub hulgaliselt
 materjali imperialismi reaktsioonilise poliitika
 kohta.⁴

Palju on aga ilmunud kodanlike
 majandusteadlaste teoseid, mis ilustavad ja püüa-
 vad varjata Ameerika Ühendriikide imperialismi töö-
 list palet. Lajalt levinud ideloogilises võit-
 luses on mitmesugused teooriad "Ameerika erand-
 likkusest" kapitalistlikus ühiskonnas.

Oma töös on illustreerinud
 farmerite töölist olukorda Ameerika Ühendriikide
 publitsist Mac Williams. Tema teosed on kaugel
 marksistlik-leninlikust õpetusest.

Rohkearvulised faktid kõnelevad
 sõja- ja imperialismivastaste meeleolude kasva-
 misest Ameerika Ühendriikide elanikkonna hulgas.

"Marshalli plaan" ja agressiivne
 Põhja-Atlandi Pakt paljastati rahva ees Ameerika
 Ühendriikide Kommunistliku Partei poolt. Kuue-

1 Ч. Фостер "Американский тред-юнионизм."
 2 Аллен "Международные монополии и мир."
 3 Марион "Базы и Империя."
 4 Агрессивная идеология... Стр. 45-7.

teistkümne ametiühinguorganisatsioonid juhivad kutsusid töölisi läbi viima massilist protestikampaaniat Ameerika Ühendriikide agressiivse poliitika vastu.

1949. aasta oktoobris kutsuti Chicagos kokku Üleameerikaline Ametiühingute Rahukaitse Konverents, millest võttis osa 1245 delegaati ametiühingu allorganisatsioonidest. See tuli kokku hoolimata tõkkeist, mida tegid ATF ja TAK liidrid. Konverents kulges loosungite all: "Ohjeldagem sõjaohutajaid!", "Nõuame aatompommi keelamist!", "Ameerika töölised, ühinege võitluses rahu eest kogu maailmas!"

Teise maailmasõja järgseil aastail elavneb koos progressiivse liikumise tõusuga neegrite võitlus oma olukorra parandamiseks. Suure ulatuse võtab hääletamise õiguse eest võitlemise kampaania. See oli suureks löögiks rassilise-diskrimineerimise süsteemile. Kui 1940. aastal omas hääletamise õigust Ameerika Ühendriikides ainult 211 tuhat neegrit, siis võitluse tulemusena ulatus see arv 1949. aastal 750 tuhandele. Neegrite võitlust aitab hoogustada Nõukogude Liidu, Hiina, India ja teiste maade kriitika neegrite õigusetu olukorra kohta Ameerika Ühendriikides. Rassilise diskriminatsiooni eesmärgil võeti Ameerika Ühendriikides vastu rida seadusi neegrite vastu. Nii keelati 1947. aastal aprillis

1 ч. Фостер. Очерки политической... с. 642.

neegritel sõit raudteel neljateistkümnes osariigis, sõitmine trammides ja autobussides koos valgetega üheteistkümnes osariigis, kooliskäimine koos valgetega ja segaabi¹elud. See on "...häbiks Ameerikal neegrite olukorra pärast."²

Progressiivsete jõudude initsiaatiivil moodustati kaks suuremat neegrite progressiivset organisatsiooni. Esimene "Ameerika neegrite ja sugulus rahvuste veteraanide ühendus" moodustati 1946. aasta aprillis Chicagos, mille eesmärgiks oli võitlus rassistliku poliitika vastu. See eksisteeris ainult aasta. Teine "Neegrirahvus Töölise nõukogu", moodustati 1951. aasta oktoobris. Selle programmis olid lahendada järgmised küsimused: neegrite õigusest töötada tööstuses, õigust omada töö kvalifikatsiooni, õigust võtta osa valimistest ja olla valitud.³

Oluline osa neegrite võitluse juhtimisel Ameerika Ühendriikides on kommunistlikul parteil. Ameerika Ühendriikide Kommunistlik Partei, kindlaks jäänud proletariaadi internatsionaalsi printsiipidele, on neegrite küsimuse õigesti lahendanud, võttes partei ridades neegreid võrdselt valgetega ja andes neile juhtivaid kohti partei töös. Erilise neegrite partei loomine oleks olnud viga, kuna see oleks lõhestanud neegrite ja valgete ühist võitlusrinnet. On loodud

1 Б. П. Вронский, "Американский образ жизни", Москва, 1949. с. 16.

2 В. Т. Ленин, "Коллективизация", 18. кн. 18, с. 508.

3 Ч. Фостер, "Герриденский..." с. 701.

kohapealsed neegrite komiteed, mis lahendavad¹
spetsiaalset neegritesse puutuvaid küsimusi.

Reaktsiooni vastases võitluses on tähtsal kohal ajakirjandus, mille levikule püüavad igati takistusi teha Ameerika Ühendriikide reaktsiooniliste ringkondade juhid. Suur tähtsus on reaktsioonivastases võitluses progressiivsel ühiskondlik-poliitilisel ja kirjanduslikul ajakirjal "Massid ja peamine juhtimine". Ajakirjas on ilmunud ka pikemaid progressiivsete kirjanike teoseid, nagu Browni "Raudne linn", "Rahu kaitseks" ja teisi. Üheks paremaks teoseks võib pidada Sakstoni "Suur Kesk - Ida", mis ilmus 1948. aastal. Kesksseteks kujudeks on siin kommunistid P. Mac-Adams ja D. Spase. Hästi on autor näidanud siin töölismasside osatähtsust võitluses rahu ja demokraatia eest. Spase ja Mac - Adams on muutunud rahu eest võitlejate eeskujudeks.

Neegrite võitlust näitab andeka neegrikirjaniku Browni romaan "Raudne linn", mis ilmus 1951. aastal. Romaani peategelasteks on lihtsad töötavad neegrid. Ja nagu P. Robeson ütleb romaani kohta: "See on raamat, mis kutsub üles tegutsema, võitlema² rahu ja vabaduse eest!"

¹ Ч. Фостер, "Негриянский..." "с. 746.

² Современная прогрессивная литература на зарубежных странах в борьбе за мир. Москва, 1954. с. 178.

Grupp progressiivseid kino rezis-
sööre on alustanud võitlust ameerika seiklus- ja
röövlifimide vastu. Nende poolt on filmitud 1946.
aastal film "Minu elu parimad aastad" ja 1949. aastal
film "Vaikne", kus on paljastatud "Ku-Klux-
Klanf" tegevust.

Ameerika Ühendriikide lihtsad
inimesed on astunud aktiivsesse võitlusse valit-
suse reaktsioonilise sisepoliitikaga ja agressiiv-
se välispoliitikaga. 1951. aasta juuni lõpul as-
tus Chicagos kokku Rahvakongress rahu kaitseks.
Kongressist võttis osa 5000 delegaati kõigist osa-
riikidest ning esindatud olid töötajate mitmesu-
gused kihid. Ametiühingute organisatsioonid olid
sinna saatnud 2000 delegaati, farmerid 600 esindajat.
Peale nende oli osavõtjate hulgas terve rida ees-
rindlikku intelligentsi esindajaid: teadlasi, õpetla-
si, kirjanikke ja üliõpilasi. Kõik Rahvakongressist
osavõtjad mõistsid üksmeelselt hukka Ameerika Ühend-
riikide imperialistide avantüristliku poliitika.

Päevast päeva tugevneb võitlus
progressiivsete jõudude ja reaktsiooniliste jõudu-
de vahel, võitlus kahe Ameerika vahel. Ühe Ameerika
ideaaliks on kurikuulus "ameerika elulaad",
mis on käputäie monopolistide ja miljardärade pa-
radiis; tööliste aga suurenev viletsus. Ameerika
Ühendriikide kiidetud "demokraatlikud vabadused"
tähendavad ainult miljonite ameeriklaste piirama-
tut ekspluateerimist. Rahuldudes mitte ainult sel-

lega, taotlevad nad kogu maailma orjastamist.

Teine Ameerika on töötajate Ameerika, Kõigi nende, kes pooldavad progressi ja demokraatiat, kes võitlevad sõja vastu, kes taotlevad oma eksistentsi kergendamist, kes taotlevad õigust tööle, puhkusele, haridusele ja kindlustatud vanadusele. Selle võitluse eesotsas seisavad Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei juhtimisel progressiivsed jõud.

Järgnevatel aastatel toimub Ameerika Ühendriikides suur tõus võitluses rahueest. Sellest juba järgmises peatükis.

III PEATÜKK

VÖITLUS RAHU EEST AMEERIKA ÜHENDRII-
KIDES.

=====
Keskne koht Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei ja progressiivsete ametiühingute töös on võitlusel rahu eest, kõikide rahvusvaheliste konfliktide rahulikul reguleerimisel, rahulikul kapitalistlikul ja sotsialistliku süsteemi kooseksisteerimisel. Ka paljud teised ühiskondlikud organisatsioonid võtavad aktiivselt osa võitlusest rahu eest, ameerika agressiivse poliitika vastu.

Aktiivse ja massilise iseloomu võtab võitlus rahu eest ja rahupooldajate liikumine juba 1949. aastal pärast Pariisis-Prahas toimunud esimest Ülemaailmset rahupooldajate kongressi. Selle otsused on leidnud laialdast vastukaja Ameerika Ühendriikide elanikkonnas. Stokholmi üleskutse 1950. aasta märtsis aatomi-

pommi keelamise kohta võeti vastu suure röömu-
ga lihtsate ameeriklaste poolt, kes elavad sõ-
jahüsteeria õhkkonnas.

Ameerika Ühendriikide reaktsioonili-
sed jõud ei suuda pidurdada progressiivse noorsoo
liikumist, mis tugevneb ja püüab ühineda ülemaail-
ilmse noorsoo-organisatsioonidega. Chicagos 1949.
aasta juunis toimunud kaheksateistkümmet osariigi
töölisnoorsoo esindajate konverentsil võeti vastu
otsus Üleameerikalise Töölisnoorsoo Liiga asuta-
mise kohta. Liiga kohalikud filiaalid on kõigis
suuremates tööstuskeskustes. Noorsoo võitlusmeele-
olud leidsid ereda kajastuse seoses Stokholmi
rahu üleskutsega. Heaks näiteks sellest on järg-
nev fakt. Liiga New-Yorgi filiaal saatis vanglas
viibiva kommunistliku partei peasekretäri E. Denni
nimele kirja, milles lubati koguda sellele üles-
kutsele viis tuhat allkirja. Hiljem teatati, et
on juba kogutud üksteist tuhat allkirja ja ko-
gutakse vähemalt viiskümmend tuhat.

Ameerika Ühendriikide reaktsioon
püüdis rahupooldajate liikumist igati laimata, ah-
vaduste ja repressioonidega ohjeldada. "Ameerika-
vastase Tegevuse Juurdlemise Komitee" kuulutas,
et sellest liikumisest osavõtjad võetakse vastu-
tusele. Ta nõudis Ameerika Ühendriikide Rahupool-
dajate Informatsioonikeskuse kui "välismaise agen-
tuuri" registreerimist, ahvardades selle juhte
mittealistumise korral viieaastase vanglakaristusega
ja trahviga kuni kümme tuhat dollarit. Kuid mitte

mingisugused repressioonid ei suuda peatada rahupooldajate võimsat liikumist. 1951. aasta alguseks oli üleskutsele alla kirjutanud ligi kolm miljonit ameeriklast, sealhulgas silmapaistvad teadlased ja ühiskonnategelased.

1950. aasta mais toimus Chicagos ulatuslik konverents rahu kaitseks. Delegaatide hulgas olid Cornwelli Ülikooli professor Morrison, Detroidi Ülikooli professor Chamberlain ja paljud teised teaduse- ja ühiskonnategelased. Üle seitsmesaja delegaadi astusid teaduslike, naiste, noorsoo ja ametiühingute organisatsioonide poolt välja agressiivse "külma sõja" poliitika vastu ja aatomirelva keelamise poolt. Oma laskituses ameerika rahvale deklareeris konverents: "Meie kutsume kõiki ameeriklasi alustama võitlust rahu kaitseks ja mitte taganema selle võitluse raskuste ees. Kõik elanikkonna rühmad, parteid, organisatsioonid ja ühingud peavad rahu kaitsmise tegema oma emajärguliseks ülesandeks. Meie kutsume ameerika emasid ja isasid pühendama oma elu sellele õilsale eesmärgile, et meie lapsed leiaksid tulevikus rahu."

Veelgi suurema ulatuse võtsid sõjavastased meeleavaldused, kui algas interventsioon Koreas 1950. aastal. Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Parteiga, kes seisab röövinterventsiooni vastase võitluse eesotsas, ühinesid kõik progressiivsed jõud.

A. N. Vasiljev, "Ameerika tagaunest," Tallinn, 1953. lk. 276.

Keskne koht rahupooldajate liikumises on Ameerika Ühendriikide Kommunistlikul Parteil.

1952. aastal valiti Ameerika Ühendriikide presidendiks vabariikliku partei kandidaat Eisenhower. Kommunistlik partei oli siin toetanud progressiivset parteid. Pärast progressiivse partei suurt kaotust levis parteilaste hulgas arvamus, et progressiivne partei ei ole massipartei ja seda ei tule enam toetada, ja tuleks likvideerida. Kommunistliku partei selline kõikuv suhtumine progressiivsesse parteisse viis intelligentsi lahkumisele sealt ja kõigutas usaldust kommunistidesse.

1952. aastal jätkub reaktsiooni pealetung progressiivsetele jõududele. Samal aastal võttis valitsus vastu uue kommunismivastase seaduse, mille järgi karistati trahvi maksuga, vangistuse või väljasaatmisega osavõtu eest progressiivsetest organisatsioonidest ja kommunistlikust parteist. 1954. aastaks oli Ameerika Ühendriikide valitsus välja andnud kaheksa kommunismivastast seadust. 1954. aastal kirjutas president Eisenhower alla "Aktile 1954. aasta kommunistliku tegevuse kontrolli üle". Formaalset ei olnud kommunistliku partei tegevus Ameerika Ühendriikides, ^{keelatud} tegelikult töötati aga salaja, sest terrori tõttu oli partei töö legaalselt võimatu.

1952.-1954. aastal olid paljudes osariikides areteeritud kohalike progressiivsete organisatsioonide juhid, kuid kommunistliku partei tööd see ei suutnud katkestada.

1954. aasta augustis toimus New-Yorgis Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei Rahvuskomitee konverents. Konverentsil juhtis kommunistliku partei liige Perrie oma ettekandes tähelepanu rahu eest võitlemise madalale tasemele. Paljudes osariikides oli see peaaegu täiesti vaibunud. Rahu ei olnud Ameerika rahval põhiliseks; peamine oli majanduslik võitlus, võitlus imperialismi vastu. Nagu A. Novatny väidab, on kaks erinevat probleemi: võitlus sotsialismi eest, mis omab kapitalismivastast iseloomu ja võitlus rahu eest, mis omab üldist demokraatlikku joont. Oleks väärt ühendada need kaks erinevat probleemi: võitlust sotsialismi eest võitlusega rahu eest ja vastupidi.

1955. aasta lõpul ja 1956. aasta algul vabanesid vangist Dennis, Devis ja teised ning alustasid aktiivset tööd kommunistlikus parteis.

Pärast Genfi konverentsi 1955. aastal vähenes reaktsiooni pealetung terrori kujul. Maad võttis aga moodne haigus "revisionism". Revisionistid tahtsid likvideerida kommunistlikku parteid ja lahti ütelda marksismi-leninismi printsiipidest. Nad tahtsid muuta partei poliiti-

1. "Проблемы мира и социализма" 1958. №1. Анто-
нин Новатный. "За победу мир и социализма",
стр. 7.

on Foster kirjutanud kaksteist raamatut ja üle saja brošüüri. Viiskümmend tema teoreetilist artiklit on avaldatud ajakirjas "Political Affairs" ja rohkem kui kakssada artiklit ajalehes "Daily Worker"¹.

Millised on siis Fosteri tähtsamad tööd? Sellele küsimusele annab vastuse tema põhiliste teoste loetelu sissejuhatuses.²

Foster usub kindlalt ameerika rahva võidusse, kapitalismi täielikku hukku. Ta kirjutab: "...kõike lähemaks minu südamele ja mõistusele on võidelda reaktsioonilise kapitalismi vastu, progressiivse sotsialismi eest".³

W.Foster on ja jääb Ameerika rahva surematuks võitlejaks rahu, sõpruse ja demokraatia eest!

W.Fosteri lähemaks võitluskaaslaseks on silmapaistev ameerika töölisliikumise juht, kommunistliku partei peasekretär Eugen Dennis, sündinud 1904. aastal. Juba kolmeteistkümne aastaselt pidi ta endale leiba hakkama teenima. Ta töötas elektrikuna, transporttöölisena ja puusepana. 1927. aastal astus Dennis Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei liikmeks. 1956. aastal valiti ta kommunistliku partei peasekretäriks. Korduvalt on tal tulnud ameerika reaktsiooni jälitamise tõttu istuda vanglas.

¹ В. А. Третьяков, "Уильям З. Фостер", Москва, 1959. стр. 55.

² vt. 7.

³ У. Фостер "Закат..." 217.

Oma esinemistel ja kirjades kutsus ta üles Ameerika rahvast ühinema võitluseks rahu eest. Dennise kõned, artiklid ja kirjad on avaldatud raamatutena "Artiklid ja kõned" (1947.-1951.) ja "Kirjad vanglast".¹

rahva

Suure ulatuse saavutab ameerika rahva võitlus rahu eest Koreas. 1952. aastal toimuvad karusnaha, naha, elektri- ja värvilise metallurgia progressiivsete ametiühingute tööliste istungid, kus nõuti vaherahu sõlmimist Koreas, rahulikke suhteid ja kaubavahetust Nõukogude Liiduga. 1952. aasta detsembris pöördus elektrikute progressiivse ametiühingute esindaja kolmesaja tuhande tööliste nimel kirjaga presidendi poole, kus nõuti sõja lõpetamist Koreas ja ameerika sõdurite kohest ärakutsumist Korea sõjanäljadelt.

Lõpetada sõda Koreas - see oli kogu ameerika rahva palavaks sooviks. 1952. sügisel toimunud ameerika soldatite vanemate ja sugulaste konverentsi loosungiks oli: "Päästke meie pojad!"

Soovida rahu ja aktiivselt võidelda rahu eest - need on kaks erinevat asja. Õigesti kriipsutati alla 1952. aasta septemri ameerika progressiivses ajakirjas "Political Affairs", et rahupooldajate liikumine Ameerika Ühendriikides on tunduvalt madalam kui Euroopa kapitalistlikes maades. Selle põhjuseks tuuakse Ameerika Ühendriikide töölisklassi võitlust reaktsiooniliste jõudu-

¹ 70. Денник "Письма из тюрьмы", Москва, 1957.

de vastu ja reaktsiooni liidrite vastu ametiühingutes, mis tõttu võitlus rahu eest pole saavutanud veel massilist, organiseeritud iseloomu. Kuid Ameerika Ühendriikide tööliste võitlusvaim kasvab iga päevaga.¹

Sõlmida rahu Koreas - see oli rahupooldajate üks peamisi loosungeid 1950.-1953. aastal. 1952.-1953. aastal saavutab Korea sõja vastane liikumine suure ulatuse ja massilise iseloomu, mida tunnustavad ka ametiühingute reaktsioonilised liidrid. Näiteks TAK 1952. aasta detsembri istungil võetakse vastu resolutsioon, kus kriipsutakse alla, et "momendil rahva enamus peab häbiväärseks Ameerika Ühendriikide sõjaliste jõudude aventüüri Koreas."²

Suureks löögiks progressiivsetele ametiühingutele oli 1954. aasta seadus "Kontrollist kommunistliku tegevuse üle", mis keelas kommunistide osavõtu ametiühingute tööst. Oma ridade kindlustamiseks ühinevad paljud progressiivsed ametiühingud; nii ühinesid kalurid ja kalatööstuse töölised, karusnaha ja nahatöölised. 1955. aastaks lõpuks oli üheteistkümnest progressiivsest ametiühingust jäänud neli.

1955. aasta detsembris toimus TAK ja ATF ühine istung, kus need kaks ametiühingut ühinesid nimetuse all TAK-ATF. Ühinenud oli 16 miljonit töelist: 11 miljonit ATF-st

¹ В. Коронков, А. Мегбеgeb, "Рабочие и..." lk. 243

² Sama lk. 244.

ja 5,2 miljonit TAK-st.¹ Ühinemise kasutasid ko-
ne ära Ameerika Ühendriikide reaktsiooni liidrid,
et seal jätkata endist kommunismivastast poliiti-
kat. Föderatsiooni juhtimine läks oportunistide
kätte: 29-st TAK-ATF taidesaatva komitee liikmest
olid ainult mõned inimesed progressiivsete vaade-
tega.² Seda näitab ka istungil vastuvõetud reso-
lutsioonide sisu, kus täiesti vaikides on mööda
mindud rahu küsimusest.

Vaatamata TAK-ATF kommunismivas-
tasele vaimule, tuleb seda hinnata kui sammu eda-
si tööliste ühinemiseks üheks rindeks. Vähe oli
siin kommuniste, kes oleksid suutnud juhtida töö-
lisi õigele võitlusteele ja selgitanud reaktsioo-
ni liidrite poliitikat.

Tõeliseks tööliste juhiks võib
olla ainult kommunistlik partei. Seda tõde kinni-
tas ka W.Foster Ameerika Ühendriikide Kommunist-
liku Partei XVI kongressil: "Kompartei USA-s peab
ühendama kogu maa progressiivsed jõud monopolistli-
ku kapitalismi vastu, juhtima tööliste võitlust
sotsialismi eest, maade rahuliku kooseksisteerimi-
se eest."³

Vaherahu Koreaga 27. juulil 1953.
aastal oli rahujõudude võiduks rahvusvahelises
mastaabis. See oli ka rahujõudude võiduks Ameer-

1 Н. В. Мостовец „Рабочие движения...“ стр. 59.

2 Монополистический капитал... стр. 503.

3 XVI Национальный съезд... стр. 23.

rika Ühendriikides. Samasuguse võidu saavutasid rahupooldajad 21. juulil 1954. aastal Genfis, Indo-Hiina küsimuses. Ameerika imperialistid püüdsid Indo-Hiinast teha samasuguse sõjatalermaa nagu Korea. Selle vastu ühines kogu ameerika rahuarstav elanikkond: töölised, farmerid, intellikents ja üliõpilased. 1954. aastal astuvad Ameerika Ühendriikide avantüristliku poliitika vastu ATF linamüüjad ja tapamaja töölised, autotööstuse ametiühingu töölised, õmblejad.

Rahvusvahelise ja ajaloolise tähtsusega on rahuliku koeksisteerimise viis printsiipi, mis formuleeriti Hiina Rahva vabariigi ja India vahelises lepingus. Need on järgmised: a) vastastikuse territoriaalsuse ja suveräänsuse tunnustamine, b) mõlemate mittekallaletungi leping, c) teine-teise siseasjadesse mitte vahelesegamine, d) võrdsus ja mõlemapoolsed tulud, g) rahulik koeksisteerimine.

Kõige tähtsam ja põhilisem on viimane, see on viies printsiip, mis on ühtlasi rahvusvahelise õiguse juuridiliseks aluseks. Eraldi ja põhjalikult on neid printsiipe analüüsinud Nõukogude Liidu teadlane E. Korovin.

Paljud faktid viitavad sellele et Ameerika Ühendriikide elanikud tahavad elada

¹ Genfi nõupidamine toimus 26. I - 21. VII 1954. aastal. Päevakorras oli kaks küsimust: 1) Korea rahu reguleerimisest ja 2) rahu sõlmimine Indo-Hiinaga. Korea küsimuse ei saavutatud konkreetset. Indo-Hiinas sõrutati kahelks aastat kestnud sõda.

² В. Корольков, А. Мезверев, "Рабочие..." lk. 246

³ В. Н. Дурденевский, И. И. Лазарев, "Пять принципов мирного сосуществования" Москва, 1957. lk. 21.

⁴ "Международный мирный договор и сосуществование народов и государств"

rahus ja sõprus teiste maade rahvastega. Selle töestuseks on tuhanded kirjad, mida on saanud Ameerika Ühendriikide ajalehed ja ajakirjad, kus nõutakse Ameerika Ühendriikide valitsuselt rahvusvaheliste küsimuste lahendamist rahulikul teel.

Ajaleht "Post-Dispatch", mis ilmub San-Luises, avaldas maist-juunini 1955. aastal oma veergudel saabunud kirju pealkirja all "Võitlus¹ rahu eest".

Enne 1955. aasta Genfi konverentsi levis laialdane allkirjade kogumine üleskutsele, kus nõuti rahulikku lahendust rahvusvahelistele küsimustele. Üleskutse saadeti Ameerika Ühendriikide presidendile Eisenhowerile.

Üleskutsetele ja petitsioonidele allkirjade kogumine - see on üheks Ameerika Ühendriikide elanike rahu eest võitlemise vormiks. Teiseks levinud vormiks on demonstratsioonid ja miitingud.² Suur rahumiiting toimus 21. märtsil 1955. aastal New-Yorgis.

Genfi konverentsi otsused 1955. aastal³ aktiveerisid Ameerika Ühendriikide progressiivsete jõudude võitlust rahu eest.

President Eisenhower ühel oma esinemisel raadios märkis, et ta on saanud tuhandeid kirju ja telegramme inimestelt kõikidelt elu-

¹ H. B. Moemobus, "Проемле слогу Американи сеомдан мурпа", Москва, 1956. lk. 19.

² Sama lk. 23

³ Genfi konverents toimus 18-23. VII 1955. a. nelja suurriigi: Nõukogude Liidu, Inglismaa, Prantsusmaa ja Ameerika Ühendriikide initsiatsiivil osavõtul. Päevakorras olid järgmised küsimused: 1) Saksamaa ühendamine, 2) Euroopa julgeolekust, 3) rahvastumise küsimus, 4) Ida ja Lääne vahelise kontakti tugevdamisest. Kõnnetulek vähendas rahvusvahelise piirvõrre ja aitas kindlustada rahu kogu maailmas.

x M. Komob, "Murpa ke tegym, za murp dopromer", Москва, 1953, lk. 13

aladelt, kus kutsutakse valitsust tegutsema Genfi vaimus. Eriline tähelepanu on neis kirjades pööratud kontaktile Nõukogude Liiduga.

Suurt elevust tekitas Ameerika Ühendriikide tööliste ja farmerite hulgas põllumajanduslike delegatsioonide vahetamine 1955. aastal. Nõukogude Liidu põllumajanduse delegatsioon viibis üle kuu Ameerika Ühendriikides. Küllastati kahtteist osariiki ja kõikjal võeti meie esindajaid vastu soojalt ja südamliselt. Näiteks oli Simni farmi Nõukogude Liidu spetsialistte vastu võtma kogunenud 300 farmerit koos oma perekondadega. Kõik ajalehed avaldasid meie maa delegaatide fotosid ja arvamusi. Ameerika elanikud nägid selles kohtumises süvenevat sõprust Nõukogude Liiduga. Samal ajal oli Ameerika Ühendriikide põllumajanduse delegatsioon ringreisil Nõukogude Liidu kolhoosides. Kodumaal jutustasid nad nõukogude rahva suurtest saavutustest. Oma muljetest Nõukogude Liidus märkis Ameerika Ühendriikide põllumajanduse delegatsiooni juht W. Lambert: "Me nägime, milliseid edusamme nad on saavutanud. Nad teevad tööpoolest edusamme. Me nägime¹ palju, mis on meile kasulik."

Rahu on Ameerika Ühendriikide tööliste palavaimaks sooviks, selle tunnistuseks metallurgia tööstuse ametiühingu liikme kaevari Klarka kiri ÜRO esimehele Hämäsgoldile: "Ameti-

¹ „Eesti Kommunist“, 1956. № 3. 9. Krõlov, „Aruanne sõidust Ameerikasse.“ lk. 69.

ühingu liikmed loodavad, et Peaassamble istung jätkab tööd Genfi konverentsi vaimus ja leiab tee õiglasele ja kindlale rahule."

Rahu eest võitlemise ridades sammub ka "ameerika Ühendriikide demokraatlik noorus. Noorsool on oma progressiivsed organisatsioonid, nagu "Töötava Noorsoo Liiga". Ülikoolide kolledzites on loodud üliõpilaste rahukaitse komiteed. Sellised komiteed on Kalifornia, Chicago, kolumbia ja teistes ülikoolides. Progressiivne üliõpilaskond viib läbi diskussioone ja konverentse rahu küsimuse arutamiseks ja "külma sõja" poliitika kohta. Noored rahukaitsjad võtavad tarvitusele kõik vaendid ja meetodid, et jääks püsima rahu!

Suur osa võitlemisel rahu eest on trükisönal. Rahu teemat käsitleb kogu Ameerika Ühendriikide progressiivne kirjandus ja kunst. Tuntud rahu eest võitlejad on kirjanikud: A.Maltz, A.Sakstone, L.Brown. Mainimata ei saa jätta ka kirjaniku G.Fasti loomingut kuni 1957. aastani. Tema sulest on ilmunud rida artikleid: "Nõukogude Venemaa ja rahu kogu maailmas", "Sõprade ja vabaduse kaitseks".

1950. aastal ilmus trükist A.Maltzi kõnede ja artiklite kogumik "Kirjanik-kodanik". Maltz on siin näidanud kirjanike eesmärgi: võidelda reaktsiooni vastu. Ta ütleb: "Me

1 П. Т. Мухомов "Мировые - антимилитаристские организации и их роль в мире и будущем", Москва, 1955, стр. 39.

2 G. Fasti loominguist saame hinnata ainult tema varasemaid teoseid ja artikleid, sest pärast 1957. aastat on ta oma maailmavaadet muutnud ja üle läinud reaktionaaride poole.

peame kartmatult rääkima ja tegutsema rahu huvides. Meil ei ole midagi karta¹". Rahupooldajate ridade pidevat kasvu näitab hästi Maltzi näidend "Marrisoni tegu", mis ilmus 1952. aastal. Siin on kujukalt näidatud lihtsa töölise Marrisoni, kes varem ei olnud huvitatud poliitikast, ümberkasvamist teadlikuks võitlejaks rahu eest.

Suurt huvi lugejaskonnas on äratanud kommunistliku partei liikme G.Grini raamat "Unustatud vaenlane", kus on analüüsitud kaasaegse ameerika poliitilist elu. Grin on siin põhjalikult käsitletud ameerika töölisliikumist, näidates selle suurt tähtsust kogu rahvas elus. Autor on lahendanud küsimuse kommunistliku partei ja ametiühingute tööst; neegrite võitlusest; farmerite ja tööliste olukorrast. Grin on veendunud Ameerika Ühendriikide tööliste helges tulevikus ja näitab, millisel teel jõuavad Ameerika Ühendriigid sotsialismini.²

Ameerika Ühendriikide töölisliikumise lämmatamiseks ei vali ameerika kapitalistid vahendeid. Selleks on kasutusele võetud nii spionaazi kui vägivalla meetodid. Ameerika Ühendriikides on laialt tuntud firma "General Electric" meetod, kes, rünnates peasjalikult progressiivseid ametiühinguid, isoleerib erinevatesse ametiühingutesse kuuluvaid töölisi ja taotleb, et "kommunismist

¹ Современная прогрессивная..., lk. 160.

² Тилберт Грин, "Записки врага", Москва, 1958, lk. 406-407.

mürgitatud" ametiühingud ei segaks end kollektiiv-
lepingutesse. Ta purustab ametiühinguid sel teel,
et annab organiseerimata töölistele ajutisi soo-
dustusi ja püüab luua administratsiooni kontrolli
all olevaid ametiühinguid. Sageli avaldatakse töö-
liste keeldumise puhul otsesest poliitilist survet.

Üle maa on laialdane spionaaži-
võrk, mille ülesandeks on jälgida, keda töolistest
esitatakse ja valitakse ühe või teise organisat-
siooni koosseisu. Kommunismi väljajuurimiseks on
reaktsiooniline organisatsioon "Ameerika vastase
Tegevuse Juurdlemise Komitee", kuhu värvatakse nuh-
ke tööliste hulgast surve abinõudega.

Paljud nõukogude lugejad tunne-
vad Harry Matusow raamatut "Valetunnistaja", mis
ilmus vene keeles 1956. aastal.¹ See on inimese
pihtimus, kes oli Ameerika Ühendriikide "õiguse-
mõistmise" organite palgaline ja andis kohtuprot-
sessidel kommunistide ja teiste progressiivsete
ameeriklaste vastu väljamõeldud valetunnistusi. Nii
andis ta valetunnistuse vana kommunisti Elisabeth
Flynni ja teiste kommunistide protsessil. Kuid
Matusowl kui eddisel kommunistil oli veel süda-
metunnistus, mis piinas teda ennast ja kirjutas
oma päevikusse: "27. aastat ebaausat ja kartlikku
elu. Ma elasin elu, purustades kõik selle, mida
armastasin ja uskusin. Ma esinesin sellepärast nii,
et kartsin olla aus, hukkudes ise. Ma ei olnud

¹X. Матусов "Иные свидетели", Москва, 1956.

öiglane." ¹ Siin ei saa me rääkida niipaju tema südametunnistusest, kui just füüsilisest vajadusest paljastada valetunnistajate võrk, mis oleks ta muidu viinud hävitamisele. Kuid ta ei olnud ükski, selliseid kurjategijaid Ameerika Ühendriikides on veelgi, näiteks elukutselised valetajad Menning, Johanson, Paul Crouch, Elisabeth Tently ja teised.

Kuigi Harvey Matusow mõisteti viieks aastaks vangi, tõi tema ülestunnistus päevavalgele Ameerika Ühendriikide kohtuministeeriumi häbi-väärse praktika - kasutada progressiivsete inimeste jälitamiseks kutselisi valetunnistajaid - see on ümberlükkamatu fakt. Pool tundi enne kohtuotsust ütles Matusow: "Kui inimene, kes on süüdi kuritegudes, ma väärin karistust. Kurb on aga see, et mind saadetakse vanglasse "kuritöö" pärast, mida ma pole teinud." ²

Kõneldes rahupooldajate liikumisest Ameerika Ühendriikides, ei saa puudutamata jätta neegrite osavõttu sellest. Põhiliselt on rahu eest võitluse eesotsas üksikud neegrite esindajad, kuid see võitlus peab haarama laiad neegrite massid linnades ja maal. Kommunistlikul Parteil seisab siin ees ülesanne ühendada neegrite võitlus oma õiguste eest võitlusega rahu eest.

Massiliseks neegrite organisatsiooniks on "Neegritöölise Nõukogu", mis juhib vabaduse ja rahupooldajate liikumist. ³ Aktiivset

1 X. Mamycoy, "Имееbugемел", Москва, 1956. lk. 264.

2 "Sizp ja Vasar" ¹⁹⁵⁷ Kohn, "Mille eest mõisteti süüdi Matusow?"

3 Прогрессивные герману... lk. 81.

tegutsemist on alustanud ka "Aafrika asjade Nõukogu" - progressiivne värviliste organisatsioon, mida juhivad P.Robeson ja W.Dibua. Suur osatähtsus on neegrirahva liikumise juhtimisel Rahvuslikul Assotsiatsioonil" millel on veel 1300 osakonda 43 osariigis. 1956. aastal toimus San-Fransiscos "Rahvusliku Assotsiatsiooni" istung, kus otsustati nõuda valitsuselt kodaniku õigused värvilistele.

Neeprite võitlus oma õiguste eest tugevneb iga aastaga. Seda tunnistas ka Ameerika Ühendriikides liberaalse ajakirja "Nation" 1956. aasta juulis ilmunud artikkel: "Neeger jätkab pealetungi Lõunas ja kogu maal. Tema poliitiline jõud on suurenenud, aga veelgi otsustavamalt on suurenenud tema liitlaste arv." Rohkem abi peaks andma Ameerika Ühendriikide Kommunistlik Partei kohalikele neegertöölise organisatsioonidele. Suure populaarsuse neegrite hulgas on saavutanud P.Robesoni ja W.Dibua poolt iga kuu väljaantav ajakiri "Freedom".

Tuntud rahu eest võitleja on Rahvusvahelise rahupreemia laureaat neegerlaulja Paul Robeson. Oma rahulauludega kutsub Robeson miljoneid inimesi ühinema võitluseks rahu ja demokraatia eest. Ta on ühtlasi aktiivseks progressiivse liikumise juhiks. Miitingutel ja konverentsidel on Robeson kutsunud noorsugu ja töölisi andma kõik rahu heaks. Ta kõneleb: "Meie rahupool-

1 Н. В. Шостовиц, "Раковод гвекриминацир шгров в США", Москва, 1957. в. 31.

dajad, räägime nende nimel, kellele tõeliselt kuulub Ameerika. On kaks Ameerikat: üks on vähemuse, teine on mitmemiljonilise rahva Ameerika. Meie kuulume viimase hulka.... Me peame otsima uusi teid võitluseks rahu eest.¹

"Rahu võidab sõja!" - kõlab Paul Robesoni bass miljonite rahuarmastavate inimeste kõrvus. Selles kajastub kõigi ameeriklaste ühine püüe ja soov!

Ameerika Ühendriikide reaktsioonilised ringkonnad püüavad igati takistada Robesoni esinemisi. 1956. aasta novembris, peale esinemist kõnega miitingul, keelas Ameerika Ühendriikide valitsus Robesonil esinemise kontsertidega omal maal ja välisriikides; keelduti andmast passi välisriikidesse sõiduks. Kuid mehise rahu eest võitleja P. Robesoni esinemisi ei suuda Ameerika Ühendriikide valitsus takistada.² P. Robeson on kahel korral esinenud Nõukogude Liidus, kus ta kontserdid on saanud suure menu ja sooja vastuvõtu osaliseks.

Neeprite võitlust toetab kogu Ameerika Ühendriikide progressiivne elanikond. Selle näiteks on 24. mail 1955. aastal New-Yorgis toimunud suur neegrite ja valgete ühine massimiiting. Samasugune ühine demonstratsioon toimus 1955. aasta oktoobri algul 20 tuhande neegri ja valge osavõtul.³ Ainult koos Ameerika Ühendriiki-

¹ И. С. Кулинова, "Поль Робсон - борьба за мир и демократию", Москва, 1952. стр. 28.

² Н. В. Мостовиц, "Расовая дискриминация..." стр. 29.

³ Сама стр. 24.

de progressiivse elanikega võib neegrite võitlus oma õiguste ja raha eest saavutada edu!

Seda ühinemist kardavad just kõige rohkem ameerika kapitalistid, ning selle takistamiseks on moodustatud "valgete kodanike nõukogud".¹ Nende eesmärgiks on lõhkuda valgete ja negrite ühtsust ja sellega säilitada lõunas töölisliikumise kihinemine rassiliste tunnuste järgi. See-
ga võib näha, kuidas monopolistliku kapitali esindajad põhjas ja endiste orjapidajate järeltulijad lõunas on koondunud ühise lipu alla võitluseks töölisliikumise vastu.

Ameerika Ühendriikide monopolistid püüavad survet avaldada ka teistes kapitalistlikes maades, nagu Lääne-Saksamaa, Itaalia, Prantsusmaa töölisliikumise ja töölisorganisatsioonidele. Nad püüavad öönestada sotsialismimaade autoriteeti.

Töötavate hulkade võitluse organiseerivaks ja juhtivaks tuumikuks on Ameerika Ühendriikide Kommunistlik Partei, kes kaitseb järjekindlalt ameerika rahva demokraatlikke õigusi, paljastab agressiivsete imperialistlike ringkondade sepiitsusi, mille eesmärgiks on tõugata rahvad uue sõja keerisesse, võitleb partei ridade tugevdamise eest marksistliku-leninlike printsiipide alusel. Samuti tugevdab kommunistlik partei ideoloogilist tööd massides, hoiatab töölisi nende hädaohtude eest, mis varitseb neid reaktsionääride poliitika näol.

Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei edasise töö kohta märkis Dennis: "...meie tulevane partei, mis pärineb ja kaitseb põhiliselt ameerika töölisklassi - valgete ja neegrite huve, jätkates ¹ Sylvisa, ² Debsi ja ³ Ruthenbergi traditsioone..., peab võitlema rahu eest kogu maailmas, rahvusliku vabastamise ja sotsialismi eest".⁴

Ja nagu V.I.Lenin ütleb: "...me usume oma parteid, me näeme temas meie ajastu mõistust, au ja südametunnistust...".⁵

Ameerika Ühendriikide töölised, farmerid, intelligents ja üliõpilased ei taha sõda. Nad nõuavad sidemete tugevdamist Nõukogude Liiduga, mis on kogu maailma rahupooldajate kesksiks.

Kõik rahuarmastavad rahvad annavad oma jõu selleks, et ei saaks puhkeda kolmas maailmasõda.

-
- 1 William Sylvis (1826-1869) - tuntud ameerika tööliikumise juht ja organisatsioon, mida kõigest ca hiinagaund K. Marx.
 2 Eugen Debs (1855-1926) ameerika tööliikumise liider.
 3 Charles Ruthenberg (1882-1927) - üks Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei loojaid, esimene Kommunistliku Partei sekretär, maletud Punasele väljakule Moskvas.
 4 XVI Национальный съезд... lk. 19.
 5 N. J. Lenin, "Kogutud teosed", 25 köide lk. 241.

LÖPPSÖNA

Ameerika Ühendriikide majanduse areng 1945.-1956. aastal toimub kapitalismi üldkriisi teise etapi baasil. Majandusele on siin iseloomulik ebakindlus, elavnemise perioodid vahelduvad tootmises languse perioodidega. Suurt osa Ameerika Ühendriikide majanduses mängib võidurelvastumine kui tootmise suurendamise ja monopolistidele kõrgemate kasumite kindlustamise vahend.

Majanduse militariseerimine on Ameerika imperialismi edasise roiskumise kõige ilmekamaks näitajaks.

Pärast Teist maailmasõda on Ameerika Ühendriikides vaheldumisi võimal olnud demokraatlik ja vabariiklik partei. Kuid sõltumata sellest, missugune partei on võimal, toimub reaktsioo-

ni pealetung progressiivsetele jõududele ja kommunistlikule parteile. Töölisklassi vaoshooidmiseks on Ameerika Ühendriikide valitsus vastu võtnud terve rea töölistevastaseid seadusi, nagu Taft-Hartley, MacCarren-Woodi ja teisi, millede eesmärgiks on lämmatada ameerika töölisliikumine ja välja juurida kommunism. Kommunistide ja teiste progressiivsete tegelaste jälitamiseks on laialdane nuhkide ning spionaaživõrk üle maa.

Hoolimata jälitamisest ja terrorist jääb Ameerika Ühendriikide Kommunistlik Partei lõpuni kindlaks töörahva huvidele. Usaldus kommunistide vastu ameerika rahva hulgas kasvab iga päevaga. Ameerika Ühendriikide reaktiooniliste ringkondade laimujutud ei suuda seda usaldust kõigutada. Nõukogude Liidu Komministliku Partei erakorralise XXI kongressi ettekandes N.S.Hruštšov ütles: "Võitluses imperialismi vastu ei ole meeleskindlaid jõude kui kommunistid. See ei ole juhus, et imperialistid suunavad oma võitluse teraviku kommunistliku tegevuse vastu."

Suure ulatuse on saavutanud viimastel aastatel Ameerika Ühendriikides rahupooldajate liikumine. Ameerika elanikkond on aktiivselt osa võtnud kõigist rahu üritustest ja hukka mõistnud Ameerika Ühendriikide avantüristliku poliitika Koreas ja Indo-Hiinas. Ameeriklased ei ^{teha} sõda rahuarastavate maade vastu. Rahu eest peetava võitlu-

sega on ühinenud valged ja neegrid, teadlased ja töölised.

Tuntud ameerika töölisliikumise juhid ja rahu eest võitlejad on W.Foster, E.Dennis, P.Robeson ja tuhanded ning miljonid ameerika töölised.

KASUTATUD KIRJANDUS

klassikud:

1. K. Marxi ja F. Engelsi „Valitud teosed“ I k.
2. V. I. Lenin „Kogutud teosed“ 18. k.
3. V. I. Lenin „Kogutud teosed“ 22. k.
4. V. I. Lenin „Kogutud teosed“ 23. k.
5. V. I. Lenin „Kogutud teosed“ 25. k.
6. V. I. Lenin „Kogutud teosed“ 28. k.
7. V. I. Lenin „Valitud teosed“ II k.
8. N. S. Krusištšov „Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei keskkomitee aruanne Partei XX kongressile.“ Tallinn, 1956.
9. N. S. Krusištšov „NPN Liidu Rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaks 1959-1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorralisele XXI kongressile.“ Tallinn, 1959.

dokumendid:

1. Кризис сельского хозяйства и положение фермеров. Сборник материалов. Москва, 1955.
2. "Мировая экономика и международные отношения." Статистические показатели. Москва, 1958. №5, №6, №9.
3. XVI Национальный съезд Коммунистической Партии США, Москва, 1958.
4. Факты о положении трудящихся в США (1949-1951). Москва, 1952.
5. Факты о положении трудящихся в США (1953-1954) Москва, 1956.
6. Экономическое положение капиталистических стран 1958. Приложение к журналу "Мировая экономика и международные отношения".

materjalid:

1. N. Vanijejev "Америка тадаиксет," Tallinn, 1953.
2. Агрессивная идеология и политика Американского империализма. Москва, 1950.

3. Е. Варга, «Основные вопросы экономики и политики империализма после второй мировой войны», Москва, 1957.
4. Б. П. Вронский, «Американский образ жизни», Москва, 1949.
5. Б. П. Вронский, «Борьба прогрессивных и реакционных сил в США», Москва, 1949.
6. Джестин Трей, «Правда об американском легионе», Москва, 1949.
7. А. А. Гречухин, «Уильям З. Фостер», Москва, 1959.
8. Гилберт Грин, «Запятый враг», Москва, 1958.
9. Ходжин Деннис, «Письма из тюрьмы», Москва, 1957.
10. Ходжин Деннис, «Статьи и речи», Москва, 1952.
11. М. С. Драгилев, «США - организатор империалистической агрессии, оплот мировой реакции», Москва, 1952.
12. В. Н. Дурденевский, И. И. Лазарев, «Пять принципов мирного сосуществования», Москва, 1957.

13. В. Корольков, А. Медведев, "Рабочие и профсоюзное движение в США", Москва, 1954.
14. М. Котов, "Мира не ждуть — за мир борются", Москва, 1953.
15. И. Кузьмин, "Государственно-монополистический капитализм", Москва, 1955.
16. И. С. Куликова, "Поль Робсон — борец за мир и демократию", Москва, 1954.
17. Э. Матусов, "Мессенджер", Москва, 1956.
18. "Монополистический капитал США после второй мировой войны", Москва, 1958.
19. Н. В. Мостовец, "Простые люди Америки жуют мир", Москва, 1956.
20. Н. В. Мостовец, "Рабочие движение в США после второй мировой войны", Москва, 1957.
21. Н. В. Мостовец, "Расовая дискриминация негров в США", Москва, 1957.

22. П. Т. Минин, "Молодёжь - активная сила движения народов за мир и дружбу", Москва, 1955.
23. Вистор Терло, "Американский империализм", Москва, 1951.
24. В. Терло, "Земля в сельском хозяйстве Юга США", Москва, 1954.
25. Прогрессивные деятели США в борьбе за передовую идеологию. Москва, 1955.
26. В. В. Рымалов, "Колониальная экспансия финансового капитала США под флагом "помощи", Москва, 1956.
27. Современная прогрессивная литература в борьбе за мир. Москва, 1954.
28. Учёные записки по новой и новейшей истории IV (Б. Михайлов, "О некоторых особенностях экономического положения и стихийной борьбы рабочего класса США после второй мировой войны"), Москва, 1958.

29. Чилдс З. Фостер, "Закат мирового капитализма", Москва, 1951.
30. Ч. Фостер, "Очерки мирового профсоюзного движения", Москва, 1956.
31. Ч. Фостер, "Очерки политической истории Америки", Москва, 1955.
32. Ч. Фостер, "Негритянский народ в истории Америки", Москва, 1955.
33. И. Шкадаревич, "Американские империалисты - злейшие враги мира, демократии и социализма", Москва, 1956.

ажакиажаов ја ајаавеквед:

1. "Eesti Kommunist" 1957. №5. Tallinn.
2. "Коммунист" 1958. №8. Москва.
3. "Международная жизнь" 1954. №4. Москва.
4. "Мировая экономика и международные отношения" 1958. №5, №6, №9. Москва.
5. "Новая и новейшая история" 1958. №5. Москва.

7. "Проблемы мира и социализма" 1958. №1, Прага.
8. "Rahva Hüäl" 1958; 3. I 1958.
9. "Sirp ja Vasar" 1958.
10. "Pravda" 9. VI 1958; 2. XII 1958.

S I S U K O R D

1. Sissejuhatus.....lk.3
2. I peatükk "Ameerika Ühendriikide majanduse areng ja tööliste olukord aastail 1945.-1956.lk.8
3. II peatükk "Progressiivsete jõudude võitlus Ameerika Ühendriikides reaktsiooni pealetungi vastu, demokraatia eest 1945-1951. aastal.lk.26
4. III peatükk "Võitlus rahu eest Ameerika Ühendriikides.lk.46
5. Lõppsõna.lk.67
6. Kasutatud kirjandus.....lk.70
7. Sisukord.....lk.77